

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čekomni rač. 10.603.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—.
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.20.

Gospodarsko sodelovanje?

Zlo, ki danes gre z orjaškimi koraki po svetu, se imenuje gospodarska kriza. Dozdaj se temu orjaku še nikdo ni mogel uspešno postaviti v bran ter mu zaustaviti pot, po kateri nosi med posamezne narode in države bedo, stisko, nesrečo in obup. Le ako bi vsi narodi si dali v bratski slogi roko, bi njihova vzajemna obramba proti temu orjaku mogla upati na kak večji in trajnejši uspeh. Toda ravno tega ni, od česar bi se mogli nadejati pomoči in rešitve: vzajemnosti ni med državami. Vsaka gleda samo na sebe, za drugo se ne briga. V vsaki velja načelo gospodarske samooskrbe in samozadovoljnosti. Posledica izvajanja tega načela je, da države, v katerih prevladuje industrija (Nemčija, Avstrija, Čehoslovaška itd.) od meseca do meseca povečujejo svojo poljedelsko proizvodnjo, agrarne (poljedelske) države pa posvečajo posebno skrb in zaščito svoji lastni industriji. Tako zastaja izmenjava blaga med državami čim dalje, tem bolj.

Vršile so se sicer že številne mednarodne konference, da bi temu zlu prišle v okom. Toda zaman. Meseca februarja 1930 je bila v Ženevi konferenca o carinskem premirju med državami. Upalo se je, da bo mogoče najti med evropskimi državami skupne točke in interese za sporazum na gospodarskem polju. Toda do sporazuma ni prišlo. Na mednarodnem sestanku v Stresi meseca septembra 1932 so bile za ublažitev stiske agrarnih držav predvidene prednostne carine za agrarne proizvode na evropskih tržiščih. Za ublažitev finančne stiske pa bi se moral ustanoviti takozvani denarni fond. In kaj se je zgodilo s tema ukrepoma?

Naš zunanji minister g. Bogoljub Jevtič je o tem na seji senata 27. marca rekel to-le: »Prvi ukrep je bil samo delno izpeljan, ker so bile evropske uvozne države precej vezane na razne pogoje prekomorskih agrarnih držav. Dobili smo le zelo omejene prednostne carine v Avstriji, na Češkoslovaškem in v Franciji. Drugega ukrepa organizacije valutnega fonda zaradi slabih razmer niso niti poskusili organizirati, čeprav je načrt pogodbe, kakor je bil sestavljen v Stresi, bil predložen Društvu narodov v Ženevi in ga je večina držav sprejela z znatnimi pridržki.« Velike nade so se zlasti stavile v največjo mednarodno gospodarsko konferenco, ki se je doslej vršila, in to

je bila svetovna gospodarska konferenca v Londonu od 12. junija do 27. julija 1933, na kateri je bilo zastopanih 54 držav. Uspeh = 0. Nenaden padec ameriškega dolarja tik pred sestankom konference je napravil veliko, nepopravljivo zmedo med člani tega svetovnega parlamenta. Konferenca se je razšla ter čaka na svojo obnovo, ko se bo ustvarilo ravnotežje glede vrednosti najvažnejših državnih valut.

Neurejenost mednarodnih odnošajev se kaže zlasti v načinu, kako se rešuje vprašanje gospodarske obnovitve podonavskih držav. V državi, ki stoji v osredju tega vprašanja, v Avstriji, se križajo interesi dveh evropskih vellesil: Nemčije in Italije. Nemčija si hoče povse priključiti Avstrijo, da more preko nje prodirati proti vzhodu in jugu. Italija se tega boji in zato hoče

postaviti jez proti valovju vsenemštva. Temu namenu so bila posvečena posvetovanja treh ministrskih predsednikov: Italije, Avstrije in Madžarske, ki so se pretekli mesec vršila v Rimu. Podpisani so bili trije protokoli, ki napovedujejo za te tri države stvarne smernice glede na njihovo politično in gospodarsko sodelovanje, ki naj bi obenem služilo gospodarski obnovi Evrope. Cilj tega sodelovanja je previsoko postavljen, ker se tem potom niti obnova Podonavja ne da doseči, kamoli celokupne Evrope. Ako naj se doseže resnična in učinkovita rešitev gospodarskega vprašanja Podonavja, morajo pri tem po načelu enakopravnosti v slogi sodelovati vse podonavske države, med njimi zlasti Čehoslovaška, Rumunija in Jugoslavija. Brez gospodarskega sodelovanja vseh držav, ki pridejo za dotično ozemlje v poštev, ni ne politične ne gospodarske obnove v Podonavju in v Evropi.

V NAŠI DRŽAVI.

Državni proračun za poslovno dobo 1934-1935 je stopil s 1. aprilom v veljavo. Najprej ga je sprejela skupščina, nato senat in dne 28. marca ga je podpisal kralj s finančnim zakonom vred.

Banovinski proračuni. Ministrski svet je končno sprejel tudi banovinske proračune za poslovno leto 1934-1935, ki so stopili v veljavo, enako kakor državni proračun, z dnem 1. aprila. Proračuni so bili že vrnjeni banskim upravam v izvedbo. Skupni znesek banovinskih proračunskih izdatkov za poslovno dobo 1934-1935 je določen na 711.932.689 Din. Ta znesek je za okrog 14.819.000 Din manjši od proračunskega zneska za poslovno dobo 1933-1934, in za 340 milijonov Din manjši od proračunskega zneska za poslovno dobo 1930-1931. Banovinski proračuni so se torej v štirih letih znižali povprečno za 32 odstotkov. — Za posamezne banovine znašajo novi proračuni v milijonih dinarjih (v oklepajih višina proračuna za 1933-34): dravska banovina 115.3 (120), savska 189.7 (198), vrbaska 32.9 (34), drinska 66.6, zetska 44.8, dunavska 138.7, moravska 44.3 in vardarska 39.3. Banovinske doklade znašajo v dravski banovini 70, savski 35, v ostalih pa 25 odstotkov z izjemo moravske, kjer znašajo samo 10 odstotkov. Doklade v dunavski banovini so

tako nizke zaradi visoke davčne osnove, ki je bila odmerjena leta 1928 v dobi gospodarske ugodnosti, ko je služila za podlago cena pšenice, ki je takrat znašala 250 Din.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Sprememba francoske ustave. Odbor, kateremu je poverjena sprememba ustave Francije, je sklenil predložiti parlamentu predlog, po katerem bi dobil predsednik republike pravico, da bi lahko razpustil poslansko zbornico na zahtevo ministrskega predsednika, ne da bi poprej zahteval pristonek senata. Ta predlog zasleduje cilj: vladi dati daljšo stalnost, ker sedaj se menjavajo včasih francoske vlade liki vreme.

Podaljšanje pogodbe vzhodnih držav o medsebojnem nenapadanju. Ruska vlada je predlagala Poljski, Finski in Baltičkim državam podaljšanje pogodbe o nenapadanju, katere veljavnost bo potekla prihodnje leto. Letonska je že pristala na ponudbo, pa tudi Poljska, Finska, Estonska in Litva so sprejele ruski predlog.

Ali si že obnovil naročnino?

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno Din 32.—
polletno Din 16.—
četrtletno Din 9.—

Za odlično naravno zdravljenje

uporabljajte »Planinka zdravilni čaj Bahovec«, ki je pripravljen večinoma iz najboljših zdravilnih planinskih zelišč. Dolgoletna izkušnja nam potrjuje, da je »Planinka zdravilni čaj Bahovec«, ki vsebuje preizkušene in dobre zdravilne sestavine, dober regulator za čiščenje. — Šest- do dvanajsttedensko zdravljenje s »Planinka zdravilnim čajem Bahovec« deluje izvanredno in sicer brez strupov pri vseh sledečih boleznih: **Pri slabi prebavi želodca in zaprtju telesa, slabem delovanju črevesa in napetosti telesa, omotici in slabosti, obolenju na hemeroidih in boleznih jeter.** »Planinka zdravilni čaj Bahovec« **pospešuje apetit.** — Zahtevajte v lekarnah samo pravi »Planinka čaj Bahovec«, ki se ne prodaja odprto, temveč samo v originalnih plombiranih zavojčkih po Din 20.—, s proizvajalčevim napisom: **Lekar na Mr. Bahovec, Ljubljana, Kongresni trg 12.**

Reg. sub. Sp. br. 169, od 9. II. 1933.

PO SVETU KATOLIŠKEM

Slovenski duhovnik med Bolgari. V graškem krščansko-socialnem dnevniku opisuje Ivan Maurer cerkve, ki stoje v Sofiji, glavnem mestu Bolgarije. O katoličanih in njih cerkvi piše to-le: »Katoličani ne igrajo v Sofiji velike vloge, delujejo pa vzajemno ter vzdržujejo svoje cerkve z izredno požrtvovalnostjo. Katoliška katedrala, če jo smemo tako imenovati, je mala cerkev sv. Jožefa z dvema stolpoma v Lavelajevi ulici. Ob nedeljah prihaja v njo k božji službi ob 11. uri kraljica. Tudi sestra kraljeva, Evdoksija, pride večkrat v to cerkev. Kot župnik deluje v njej duhovnik iz Ljubljane pater Leopold, zelo izobražen in veleugleden duhovnik, ki oskrbuje tudi nemško božjo službo ter tudi deluje v Klementinini bolnišnici, ki jo je ustanovila Klementina Koburška, mati kralja Ferdinanda. P. Leopold je pravi, sodobni dušni pastir, mož, ki se neumorno trudi za siromake. Po zimi deli med nje drva, premog in kruh. Nobeden, ki išče pri njem sveta in pomoči, ne gre od njega, ne da bi dosegel oboje. Je vselej, povsod in napram vsakomur pravi učenec Kristusov. Razven cerkve sv. Jožefa je še tudi kapela sv. Elizabete in cerkev uniatov (združenih z rimsko-katoliško cerkvijo). V Sofiji sta dva katoliška škofa, eden je rimsko-katoliški, ki prebiva časih v Sofiji, časih v Plovdivu; drugi pa je grško-katoliški. To so namreč katoličani vzhodnega obreda, ki so se leta 1860 ločili od pravoslavne cerkve ter so se združili z rimsko-katoliško, pri čemer so zadržali slovansko bogoslužje.«

Opomin francoskih škofov. Francija je še sedaj razburjena radi afere Staviskega, katera je razkrila brezdnost nemorale (nepoštenosti), ki vlada v svobodomiselnih krogih francoske družbe. Uradna preiskava, ki se vrši v tej grdi korupcijski zadevi, je spravila na dan toliko slučajev podkupovanja uradnikov, poslancev in ministrov, da se ljudje zgražajo ter zahtevajo strogo kazni za tiste, ki so se dali od sleparja, kateri je zapravil več sto milijonov ljudskega denarja, podkupiti ter so mu nudili svojo podporo pri njegovih goljufivih manipulacijah. K tej zadevi so zavzeli besedo tudi francoski škofje v posebnem pastirskem listu. Škofje ugotavljajo, da zgražanje malo koristi ter da bo kazni zadela

primeroma maloštevilne. Treba je pred vsem delati na to, da se slične afere, ki škodijo imenu Francije, v bodoče preprečijo. Velik nauk, ki sledi iz te obžalovanja in obsodbe vredne zadeve, je ta-le: božji zakoni in zakoni narave se nikdar ne kršijo nekažnjeno. Mejo in brambo, ki jo je zgradila cerkev, da zasigura red in skladnost življenja, je zločinska roka porušila. Potrebna je preosnova francoske šolske in mladinske vzgoje v krščanskem smislu in ojačitev družinskega življenja po katoliških načelih. Samo tem potom je mogoče zaječiti in zadržati zlo, ki vodi v propast Francije. Samo zdravo družinsko življenje more zmanjšati padanje rojstev ter omiliti razredno borbo. Brez duhovnih sredstev, ki jih daje cerkev na razpolago, je preosnova morale in z njo združenega ljudskega napredka nemogoča.

Marijino svetišče v Indiji. Katoliški misijonarji širijo, kamorkoli pridejo, s katoliško vero tudi češčenje Marijino. Kjer se postavi prestol božjemu Zveličarju v zakramentu sv. Rešnjega Telesa, se postavi tudi kip, oltar in tudi cerkev njegovi sveti Materi. Tudi misijonske dežele imajo Marijina svetišča, ki slovijo daleč na okoli in ki v njih iščejo utehe in pomoči ne samo kristjani, marveč tudi pogani. Tako Marijino svetišče je v Vailankaniju v okraju Tanjore v južno-vzhodnem delu Indije. Svetišče je staro več sto let. Pripoveduje se, da se je nekako pred 300 leti prikazala Marija nekemu poganskemu pastirju, katerega je prosila, naj ji da mleka za njeno Dete. Ko ga ji je pastir dal, je zopet napolnila njegovo posodo z mlekom, da bi ne imel neprilike s svojim gospodarjem. Pripoveduje se tudi, da se je na istem mestu Marija prikazala tudi nekemu hromemu poganskemu dečku, ki je na to popolnoma ozdravel. Kristjani so na tem mestu zgradili kapelico s podobno Marijino, ki so jo globoko častili in ki je še sedaj ohranjena. Nekaj let potem je v bližini neka portugalska ladja zadela ob skalo. Mornarji so se zatekli k Mariji, ki ima svojo podobo v bližnji kapelici, ter so bili smrti v valovih rešeni. Iz hvaležnosti so mesto male kapelice sezidali cerkvico, h kateri so ljudje kmalu začeli romati. V novejšem času je na tem mestu nastala velika in lepa cerkev. Preteklo leto sta bila dograjena dva stolpa in kupola, ter je bila na praznik Marijinega rojstva — 8. septembra — slovesna blagoslovitev ob ogromni udeležbi kr-

ščanskega in tudi poganskega ljudstva. Tako ima Mati božja svoja svetišča povsod po svetu, tudi v krajih, kjer ljudstvo še tava v temi in smrti senci, v katero včasih posije žarek milosti, ki pridejo iz rok Kraljice nebes in zemlje.

LETOŠNJA SLOVENSKA ROMANJA.

Romanje v Lurd. Odhod iz Ljubljane je določen na 10. julij. V Lurd prispejo romarji dne 13. julija in ostanejo v Lurdu do 16. juž. Iz Lurda vodi pot v Lyon, od tu z avtobusom v Ars na grob arškega župnika, zvečer pa so že v Paray le Monialu, kjer bodo položili na oltar Srca Jez. tretjo zlato knjigo slovenskih družin. Stroški, to je vožnja III. razreda br-zovlaka, prehrana, stanovanje v dobrih snaznih hotelih, avtobusi znašajo 3500 Din. Priglase sprejema: Romarski odsek, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7, do 1. junija, ko je treba plačati tudi 1800 Din.

Binkoštno romanje k blaženi Hemi v Krko (Gurk) na Koroško bo dne 20. in 21. maja. Ob enem bo podana prilika, da si ogledamo Celovec in obiščemo tudi Gospo Sveto. Potni list bo skupen in bodo znašali vsi stroški, to je vožnja od Ljubljane do Krke III. razred osebnega vlaka in izdatki za skupni potni list in vizum 175 Din. Prijaviti in plačati potni-ko je treba do 25. aprila pri Romarskemu odseku, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

Višarsko romanje s posebnim vlakom se bo vršilo dne 4. in 5. avgusta po istem sporedu, kakor doslej. Stroški za to potovanje so proračunani na 80 Din, to je vožnja od Ljubljane do Žabnice in nazaj ter izdatki za skupni potni list in vizum. Priglase za to potovanje sprejema Romarski odsek do 1. julija.

Romanje k Mariji Bistriški in izlet v Zagreb. Treznostno društvo »Jutrzanja zarja« bo priredilo romanje k Mariji Bistriški in izlet v Zagreb dne 2. in 3. junija t. l. Vozili bodo trije posebni vlaki in sicer: iz Celja, vozna cena 42 Din, preko Grobelna ali Zidanega mosta; iz Ormoža preko Čakovca in Varaždina, 40 Din; iz Čakovca preko Varaždina, vozna cena 35 Din. Za postaje Šoštanj—Celje, Trbovlje—Celje, Konjice—Celje plačajo potniki celo vozno ceno. Ako se jih dovolj prijavi iz Prekmurja, bomo organizirali vlak iz Dolnje Lendave. Ako se jih dovolj prijavi iz Ptuja in okolice, bomo vlak organizirali iz Ptuja. Podrobna navodila bomo poslali č. gg. župnikom, oziroma znanim voditeljem Marije bistriškega romanja, zato se naj javijo vsi, ki se zanimajo za romanje, na upravo »Treznosti«, Celje, poštni predal 106. Kdor bo zbiral romarje in jih mnogo pridobil za to romanje, bo prejel brezplačno vozovnico. — Zadnji rok za romanje je binkoštna sobota. Potrebno je, da pride 5000 božjepotnikov v Zagreb.

Reklamne objave.

Vljudno sporočamo, da nam je davčna oblast obdala in to po novi zelo občutno zvišani tarifi, vse vesti, ki vabijo na razne prireditve, koncerte, družabne večere in občne zbornice društev. Uprava teh davkov ne more plačevati. Zato sporoča, da se bodo vse take vesti v bodoče objavile le, ako se plača tozadevni davek. Za običajne notice do 5 vrstic je treba priložiti znamko za Din 1.—, za več kot 5 vrst znamk za Din 2.50. Večje objave je plačati že kot inserat.

Uprava »Slov. gospodarja«, Maribor.

NOVICE**Nesreče.**

Smrtna nesreča s plinom. Dne 28. marca, v pozni nočni uri, so našli v Mariboru na Glavnem trgu v Bergovi hiši po nesreči smrtno zatsrupljenega s plinom Edmunda Höferja, solastnika trgovine z godali v ulici 10. oktobra.

Posestnik pogorel. V Narapljah pri Majšpergu je uničil ogenj posestniku Alojziju Tomincu gospodarsko in stanovanjsko poslopje. Zgorela je krma, živila, težja svinja ter razno poljsko orodje.

Trgovina pogorela. V Leskovcu pri Krškem je vsled vnetja saj v dimniku pogorela trgovina g. Zvonka Vahčiča. Blago in pohištvo so rešili, ogenj je upepelil stanovanjsko hišo in znaša škoda 250.000 Din.

Nenavadna smrt mladega fanta. V vasi Dragošček, ne daleč od božjepoti sv. Antona na Štangi pri Litiji, se je zgodila zadnje dni izredna nesreča. Pri Černetovih se je odpravila mati zgodaj v Litijo po opravkih. Doma je ostal kot varuh mlajših otrok 14letni Rudolf. Njegov očim mu je dal nalog, naj prižene čez nekaj časa za njim na nji-vo junca za vlako. Ker fanta ni bilo od nikoder, je šel očim pogledat na dom. V hiši je našel na vrvi od stropa obešenega pastorka. Vsi rešilni poskusi so bili zamanj. Fant se je igral s plezanjem in spuščanjem po vrvi in pri tem ga je doletela nenavadna smrtna nesreča, iz katere mu okoli stoječa ne-odgovorna deca ni mogla pomagati in ga rešiti.

Ogenj uničil gostilničarju gospodar-sko poslopje. Krčmarju Rudolfu Jevnikarju nad predilnico v Litiji je upepelil ogenj gospodarsko poslopje. Zadušila se je tudi breja krava, več kokoši, zgorela je krma ter precej drv.

Razne novice.

Smrt vsled lakote in pomanjkanja. V Kamniškem dolu pri Mariboru je našel znani krčmar Lovrenčič v potoku mrliča, ki je imel v ustah blato in listje. Mrtvi je 56letni Anton Ledernik iz Kamnice, ki je živel v največji revščini z ženo in tremi otroki. V boleznih se je zatekel v bolnico, kjer ni bil sprejet. Na povratku iz Maribora je zašel in je umrl med potjo vsled oslabeledosti.

Ponarejeni 50dinarski novci so se pojavili v okolici Šmarja pri Jelšah.

Tri smrtne obsodbe. Državno sodišče za zaščito države v Beogradu je izreklo dne 28. marca t. l. rzsodbo proti Orebu Petru, Begoviču Josipu ter Podgorelcu Antonu, obtoženim po zakonu o zaščiti države, ker so: 1. postali člani organizacije »Ustaš« v inozemstvu, ki ima cilj z nasilnimi dejanji ogrožati v Jugoslaviji javni mir in red v svrhu izločitve dela ozemlja kraljevine Jugoslavije iz celote; 2. ker so po naročilu iz inozemstva hoteli spraviti ob življenje Nj. Vel. kralja dne 16. decembra 1933 v Zagrebu; 3. ker so ubili enega policista, drugega pa nevarno ranili dne 17. decembra 1933 v Zagre-

bu. Vsi trije obtoženci so bili obsojeni na smrt.

Publicitas-Katalog. Velika in jubilarna izdaja našega novinskega kataloga je izšla in ima vse potrebne podatke o jugoslovanskem novinstvu. Kdor oglašuje, temu je treba, da se o vsem mogočem obvesti. Oglaševanje stane denar, a reklamni proračun je treba pravilno sestaviti. Katalog, to izvanredno delo naše stvariteljske sile, služi vsakemu, a najboljše tistemu, ki potrebuje oglase.

Velika izbira manufakturnega blaga v Trpinovem bazarju, Maribor, Vetrinjska ulica 15. Naši kupci dobe koledar »Slovenskega gospodarja«.

Kraste (ekceme), prisadi, kronične kraste, lišaji itd., za vse te bolezni, ki povzročajo zadosti bolečin in znajo biti odporne vsakemu zdravljenju, so obkladi »Fitonina« zelo zanesljivo zdravilo. »Fitonin« desinficira, odstranjuje srbež, bolečine hitro ponehajo. Steklenica »Fitonina« 20 Din v lekarnah. Po poštnem povzetju 2 steklenici 50 Din. Poučno knjižico št. 18 pošlje brezplačno »Fiton« dr. z o. z., Zagreb, I—78. (Reg. pod št. 1271 od 28. jul. 1933.)

Obžalovanja vredni slučaji.**ZAVRATEN UMOR V TROJANAH PRED SODNIKI.**

Dne 27. marca t. l. se je vršila pred velikim senatom v Ljubljani sodnijska razprava o zavratnem umoru v Trojanah, ki je razburjal pred meseci popolnoma upravičeno celo Slovenijo. Obtoženi so bili vse obsodbe vrednega in premišljenega zasnovanega krvavega dejanja trije in sicer: Antonija Trdin, njen svak Anton Trdin in Jožef Herle, svak Antona Trdina. Obtožnica naveda naslednje: Antonija Trdin se je poročila pred tremi leti s pokojnim Valentom Trdin. Njen zakon je bil prvotno srečen. Razmere v družini so se pa temeljito spremenile, ko se je vrnil pred enim letom iz Holandije brat rajnega Valenta Anton, svak obdolžene Antonije, ki se je nastanil v hiši svojega brata. Antonija in njen svak Anton sta zabredla tako daleč, da sta se hotela znebiti za vsako ceno moža ter brata Valenta. Krvavo dejanje bi naj izvršil Jožef Herle, svak obtoženega Antona. Ta je bil na prigovarjanje za zločin pod pogojem, da mu izplača Anton 5000 Din nagrade in Antonija je primaknila k tej rabeljski svoti še en voz krompirja. Prvotno je bilo določeno, da bi naj pahnil Herle Valenta Trdina v prepad, ali ga ustrelil ob priliki romanja k Sv. Križu na Belih vodah. Že pred pohodom na romanje je izplačal Anton Trdin zločinskemu svaku kot predujem za krvavo dejanje 3000 Din in mu je dal na pot tudi samokres. Valentin se je podal k Sv. Križu dne 1. oktobra 1933. Obdolženi Herle je sledil svoji žrtvi po drugi poti, a umoril tedaj ni nič hudega slutel, če iz neznanega vzroka. Trije zarotniki so zasnovali drugi napadalni načrt, katerega je izvršil Herle v noči 14. oktobra 1933. Herle je počakal Valentin na cesti med Trojanami in Zagorjem na klancu Jasmini. Najprej je oddal strel iz večjega samokresa. Valentin, ki je po klancu vodil peš kolo, je začuden vprašal: »Kaj je?« in je šel mimo. Herle je oddal nato še pet strel, od katerih je eden Valentin zadel v prsa. Valentin se je moral nato dolgo

Žepni koledar „Slov. gospodarja“

je tudi v drugi izdaji že razpredan. —

Tretje izdaje zaradi velikih stroškov ne moremo napraviti. Pač pa na tem mestu prosimo vse prijatelje, da bi nam sporočili svoje nasvete, kaj bi si želeli, da bi bilo v koledarju drugače, da bi koledar prihodnje leto prinesel. Dosedaj smo prejeli že sledeče načrte: da objavimo članek o denarju in o valutah; članek o zdravilnih rastlinah, o gobah, o kmetskem vrtu, o shrambah in shranjevanju pridelkov in orodja. Iz pravne stroke: vojaški zakon, gradbeni zakon, v kolikor se tiče kmetov, zastaranje in priposestevanje raznih pravic. Kal. in kam se vlagajo pritožbe zoper odloke kake oblasti. Zakon o zaščiti kmeta in odplačevalna tabela. Iz davčne stroke: O davčni obveznosti oziroma prostosti, kako se davek napoveduje, kako se zoper odmero vložijo pritožba.

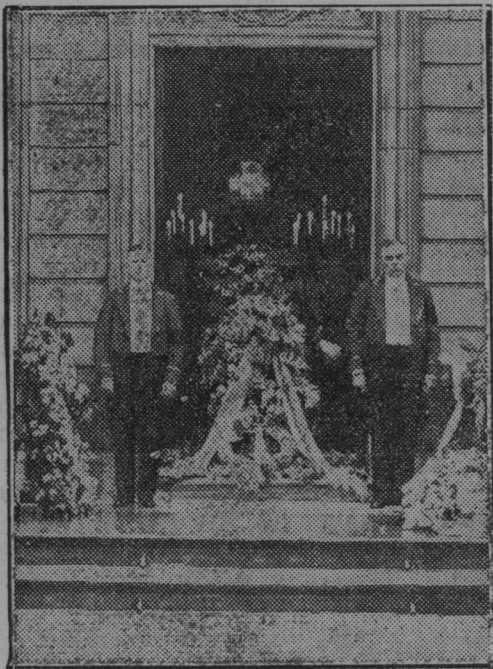
Posebno bi prosili za vaše mnenje glede tabel, ki so v koledarju. Mi hočemo, kolikor bo le mogoče, ustreči vašim željam, ki nam jih boste sporočili. Zahvaljujemo se vam že vnaprej, odgovor boste pa dobili v »Slovenskem gospodarju«.

Uredništvo »Slovenskega gospodarja« v Mariboru.

boriti s smrtjo. Njegova smrt je morala biti mukepolna. Herle je odšel domov in tam zakopal oba samokresa na vrtu. — Zločin je bil primeroma kmalu razkrinkan ter natančno pojasnjen. Prvi je priznal Herle, iz Antonije ter Antona Trdina je izsilila priznanje teža dokazov za krivdo. Ljubljanski veliki senat je obsodil omenjenega dne Jožefa Herle in Antona Trdina na do-smrtno ječo, Antonijo Trdin na 14 let ječe.

Požigalčeva roka na Dravskem polju. V trgovino Roze Uranjek na Zgornji Polskavi je bilo pred nedavnim vplamljeno in so odnesli neznanu uzmovičnega blaga za 13.000 Din. Pomilovanja vredni trgovki je podtaknila se-

daž požigalčeva roka še ogenj, ki ji je upepelil gospodarsko poslopje s krmo in z raznimi stroji. Očividci pripovedujejo, da so videli v noči ob izbruhu ognja neznanca, ki se je zgubil v temo. — V Račah je posadil požigalec rdečega petelina na gospodarsko poslopje posestnika Jakoba Samoleca. S poslopjem je uničena krma, vozovi in razno orodje. — Požigalec je dalje zanel ogenj v stanovanjski hiši posestnika Jurija Zagoršeka na Rošnji, ki je pogorelo do tal. Na srečo je bila hiša prazna. Gasiti ni mogel nihče uspešno, ker so bili gasilci zaposleni ob tistem času pri gašenju mnogo večjega požara pri Sv. Marjeti na Dravskem polju. Dne 27. marca, ob 10. uri dopoldne, je izbruhnil požar pri posestniku Bohaku Lovru. V trenutku je ogenj zajel še sosednja gospodarska poslopja in sicer posestnika Lovra Klasinca, Iv. Klasinca in Ivana Weissa. Ogenj je nastal iz nepojasnjene vzroka. Škoda je zopet ogromna, ker je poleg po-

Mati holandske kraljice na mrtvaškem odru v palači v Haagu.

Pariški advokati demonstrirajo zaradi znane afere Staviski pred palačo pravosodnega ministrstva.

slopij uničena tudi krma, gospodarsko orodje itd.; znaša okoli 140.000 Din in je le deloma krita z zavarovalnino.

Drava naplavila truplo otroka. Pri Št. Janžu na Dravskem polju je naplavila Drava truplo šest mesecev starega otroka. Sodno raztelesenje je ugotovilo, da je bil otrok zadavljen z robcem in nato še le vržen v vodo.

Smrtonosni udarci z motiko. V mlaki krvi so našli na cesti v Moravskem vrhu pri Ptujju posestnikovega sina Ludvika Žmavca iz Derbetincev. Domači so nezavestnega fanta prepeljali v ptujsko bolnico, kjer je umrl na posledicah, ne da bi se bil zavedel. Po smrti so Žmavca sodno raztelesili in ugotovili, da mu je nekdo z ostrino motike globoko v možgane razbil lobanjo. Brat pokojnega Franc je bil lansko leto na isti dan 26. marca ubit in sicer pred cerkvijo pri Sv. Andražu v Slov. goricah.

Celo nad viničarje so se spravili! V Ljubstavi v občini Pobrežje pri Ptujju je odnesel nočni vlomilec viničarki Antoniji Merc 400 Din gotovine in hranilno knjižico na 1402 Din, katero je pozneje odvrigel v gozdu.

Strahovalca kamniške okolice pod ključem. Že dalje časa so bila na dnevnem redu poročila o vlomih ter tatvinah krog Domžal in po okolici Kamnika. Zadnje dni sta zašla v roke pravice dva drzna vlomilca, ki imata na vesti številne in najbolj drzne vlome po omenjenih krajih. Gre v teh slučajih za 26letnega Antona Pirca iz Kamnika in za njegovega pomagača, 23letnega Janeza Betona iz Grap pri Cerkljah. Anton Pirc se je dne 28. marca v zaporu v Kamniku obesil.

★

Razno iz Prekmurja.

Združitev občin v dolnjelendavskem srezu. Notranji minister je podpisal uredbo, ki se nanaša na novo ureditev občin v dolnjelendavskem srezu. Po tej uredbi so ukinjene občine Bratonci, ki pripadajo Beltincem, Gaberje - lendavski okolici, Genterovci tudi lendavski okolici, in Polana, ki spada pod novo nastalo občino Hotiza. Zlasti obširna je po tej uredbi novo ustanovljena občina Lendava okolica. Srez Dolnja Lendava bo po tej uredbi obstajal iz naslednjih občin: Beltinci, Bogojina, Črensovci, Dobrovnik, Hotiza, Lendava, Lendava okolica, Odranci, Orešje in Turnišče, ki je dobilo še Radmožance in Brezovico.

Amerikanski policisti so zavarovani proti krogam banditov z jeklenimi telovniki.

Če bi kdo rekel, da smo pri nas zaostali ljudje in da nič ne delamo, bi se zelo motil. Delovanje zlasti mladine je pri nas živahno, kakor malokje, pa tudi odrasli ne počivamo. Na praznik sv. Jožefa smo se zbrali v prostorih gostilne Škoberna k ustanovnemu občnemu zboru za podružnico kmetijske

okolici, in Polana, ki spada pod novo nastalo občino Hotiza. Zlasti obširna je po tej uredbi novo ustanovljena občina Lendava okolica. Srez Dolnja Lendava bo po tej uredbi obstajal iz naslednjih občin: Beltinci, Bogojina, Črensovci, Dobrovnik, Hotiza, Lendava, Lendava okolica, Odranci, Orešje in Turnišče, ki je dobilo še Radmožance in Brezovico.

Spomenik 542 žrtvam v Budimpešti, ki so padle v boju proti komunistom pod strahovlado Bela Khuna.

Grozna požarna nesreča v japonskem mestu Hakodate, ki je zahtevala nad 1000 smrtnih žrtev.

družbe. Občnemu zboru je prisostvoval tudi kmetijski referent g. Lipovec iz Dolnje Lendave. V kratkih besedah je orisal pomen kmetijske družbe in nato predal besedo gostilničarju Škobernetu. Podružnica ima doslej 25 članov, a upajmo, da jih bo kmalu več.

Dolnja Lendava. Pred kratkim je bila tukaj ustanovljena knjižnica, ki je prejela iz Ljubljane okrog 1000 knjig. Knjižnica začasno deluje v prostorih narodne šole, ker še posebnega poslopja knjižnica nima. Ljudje kažejo za knjižnico veliko razumevanja in pridno segajo po knjigah.

Lipa. Majhna vasica, ki nosi čisto slovensko ime. Pa kakor je majhna, je vendar tudi živahna. Ta slovenska vas slovi kot vas tiho-tapcev - švercarjev imenovanih. Sicer ni nič čudnega, kajti blizu je madžarski meji in v današnjih dneh krize je dober vsak dinar, ki si ga človek prisluži. Saj vendar zasluža za nobenega, človek pa rabi denar zase in za svoje otročičke, ki stalno prosijo: »Ata kruha, mama kruha!« Da bi omogočili obstanek sebi in svoji družini, se kaj radi napotijo hrabrejši možakarji in krepki fantje čez madžarsko mejo in prinesejo tobaka ali kakih cenejših stvari, ki jih tu spravijo pod roko v

promet. Toda oko postave je čuječe in tako podjetje se le redkokedaj posreči. Tudi prejšnji teden so ujeli več šmuglarjev in jim odvzeli ves tovor, a kazen jih še čaka.

Hotiza. »Odrpta noč in dan so groba vrata«. Pretekli teden je umrla hčerka znane gostil-

Ogromen obroč iz gumija za kolo holandskega potniškega letala.

ničarke Lize, ki je bila omožena z g. Horvatom. Zapustila je osem otrok, med katerimi je najstarejši star šele 14 let, in mladega moža. Žalujočim naše sožalje!

DRUŠTVENE VESTI

Boj za mladino.

Vzgoja mladine je izmed glavnih spornih točk med hitlerizmom in katoliško cerkvijo. Konkordat zajamčuje katoliški cerkvi neokrnjeno pravico do vzgoje nemške katoliške mladine, ki naj bi se neodvisno in neovirano vzgojevala v katoliških mladinskih zvezah in društvih. Osrednja nemška vlada in vlade posameznih dežel pa se v področju mladinske vzgoje ne ozirajo na to bistveno konkordatno točko, marveč jo pobijajo z besedo in dejanjem.

Tako dajejo potuho vodstvu hitlerjevske mladinske organizacije (»Hitlerjeve mladine«), da vedno bolj drzno in osvajalno nastopa proti organizirani katoliški mladini.

Nedavno je izšel v uradnem državno-mladinskem listu članek z naslovom: »Ustvarite enotno mladino.« V tem članku se ugotavlja, da je katoliška mladina sedaj najbolj pereče ter najvažnejše vprašanje nemške mladine. Protestantovska mladinska organizacija se je že spojila s »Hitlerjevo mladino«. Da se dovrši zedinjenje nemške mladine, je treba, da se tudi katoliška mladina spoji s hitlerjevsko. Razlog za to, da zavzema katoliška mladina še vedno ločeno stališče, so visoki voditelji katoliške mladine, ki

Dan tašč.

Po proslavi tisočernih ter tisočernih materinih dnevih, dnevih za dečo, za matere in otroke, se je oprijela končno pravica toliko oklevetanih tašč. Zadnje dni se je vršila v mestu Amarillo v Mehiki na celem svetu do slej prva proslava tašč. Ta dan je bil določen od prirediteljev v to, da bi naj človeštvo prenehalo z 2500letno krivico, s katero obmeta va tašče. Prebivalci mesta Amarillo so proslavljali dan tašč z velikim navdušenjem. V mestu bivajoče tašče so korakale v spremehu skozi glavne ulice, in mestni župan jim je govoril slavnostni govor. Zbrani meščani so

Januš Golec:

13. nadaljevanje.

KRUCI

Ljudska povest po zgodovinskih virih.

Ko bi bila hotela migniti Turčija samo z mezin-cem podpore, bi ne bil Munkač nikoli padel. Vsled pomanjkanja prehrane je predala Helena trdnjavo cesarskim 9. januarja 1688. Zasiguran ji je bil prost izhod v spremstvu preostankov posadke. Oblegovalci so seve preiskali temeljito prtljago junakinje in odkrili med raznimi dragocenostmi tudi krono kralja Krucev. Takrat zaplenjena krona je še ohranjena. Podobna je dragonski čeladi. Spodnji del je vijolične barve in obrobljen štiri prste na široko s čistim zlatom; zgornji del je obokast ter bel, obšit s platnom in okinčan z velikim dragocenim kamnom.

Prvi kralj Krucev je bil sicer ob krono. V odškodnino za to ga je imenoval veliki vezir leta 1690. za velikega kneza erdeljskega. Emerik I. se je podal s svojimi tolpami v Erdelje, kjer je rogovilil do svoje smrti. Prebivalstvo slovenskega Štajerja je imelo precej časa mir pred Kruci.

Vsled sijajnih zmag slavnega avstrijskega vojskovo-dje Evgena je bila Ogrska kmalu rešena turškega jarma. Madžari so pokazali za osvoboditev malo ali nobene hvaležnosti. Radi malenkosti je došlo kmalu med avstrijskim dvorom in madžarskimi plemenitaši do sporov. Madžari so grozili s ponovnim uporom, opiraje se na ostanke Krucev. Nezadovoljnost ogrskih domačinov so podžigali francoski najemniki, dokler ni priklopela do vrhunca. Tudi glavar in kralj zopet zbranih Krucev je bil kmalu pri roki v osebi Franca Rakoči, sina junaške Helene iz njenega prvega zakona, braniteljice trdnjave Munkač in soproge Emerika, ne baš slavnega prvega kralja Krucev.

Drugi kralj Krucev.

Kakor že omenjeno, se je udala l. 1688. glavna ter zadnja trdnjava prvega kralja Krucev — Munkač. Po predaji Munkača je prišla njegova braniteljica Helena Zrinjska s svojim sinom Francom na Dunaj. Njeno večletno krucevanje ji je odpustil cesar povsem

se bojijo, da bi medverska organizacija Hitlerjeve mladine škodovala verski zvestobi katoliške mladine. Hitlerjeva mladina zahteva od katoliške, da se nauči »nemško misliti«. Tega pa se bo najbolj naučila v organizaciji Hitlerjeve mladine, ki je prepojena z brezkompromisnim nemškim duhom. — Nemško misliti, in sicer brezkompromisno nemško misliti! Nemštvo, ki ga imajo pred očmi nemški narodni socialisti, je povse pogansko: nemška kri, nemška pasma, nemški bog! Katoliški mladini vcepiti takšno mišljenje, pomenja jo popoganiti. Zato ni čuda, da se temu protivijo »visoki voditelji katoliške mladine«, to so predvsem nemški škofje. Narodni socializem postopa tako, kakor postopa vsak pretiran nacionalizem: mesto Boga postavi na prestol narod, ki postane malik, pred katerim pripogibajo ti patentirani narodnjakarji svoja kolena. V tem maliku pa sami sebe častijo in sebe okoriščajo, kakor so vedno imeli žreci glavni dobiček od malikovalstva. Nasproti vsem takim poskusom popogajenja mladine je katoliška cerkev vedno poudarjala ter poudarja in zahteva: Krščanska misel bodi vodilna v vzgoji mladine! Iz krščanske ideje dobi tudi narodna misel svojo potrditev, ureditev in izpopolnitev!

Vurberg. Žalno sliko tihe nedelje nam je ovenčala s cvetjem srčnega veselja veličastna materinska proslava. Stopila je popoldan mladenka Ogrinc na gledališki oder in z gorkimi čuvstvi veselo pozdravila naše ljube mamice in zbrane goste. Za pozdravom so se vrstile s proslavo skladajoče deklamacije dečkov in deklic. Slavnostni primeren govor pa je imel predsednik prosvetnega društva Viktor Gašparič, ki je z živimi barvami naslikal vrednost in dobroto materinske ljubezni. Potem se je pozorišče odra spremenilo v igrišče. Dekleta so pristrčno podala dve igrici: »Materin zaklad« in »Pismo«. Nastopili sta dve mladenki v ljubkem dvogovoru: ena ocenuje telesno mater, druga pa navdušuje za duhovno mater, obe pa sta imeli vzvišene cilje. Za

sklep materinske proslave se je dvignila iz deklinskih src vesela deklinska pesem. Vse zadovoljne in srečne so se naše mamice vračale na svoje domove. Zadovoljne so se čutili tudi drugi gostje. Škoda je le, da je našla ta proslava premalo odziva. Upamo, da bodo naše v prihodnje takšne prireditve več umevanja. Važno je, da omenim še to: Proslavi sta prisostvovala dva mlada brata Rusa in se kar nista mogla načuditi našemu kulturnemu delu. Da, tujci, ki nas ne razumejo, se zanimajo za našo prosveto, domačini pa nimajo žal dovolj umevanja.

Ormož. Prosvetno društvo od Sv. Tomaža vprizori na belo nedeljo dne 8. aprila, ob 4. uri popoldne, v kletarski dvorani v Ormožu zanimivo igro »Gospa ministrovka«.

*

Narodna knjiga.

V Mariboru je pričela poslovati Narodna knjiga, r. z. z o. z. Priobčujemo najvažnejša določila pravil imenovane zadruga.

§ 1. Tvrdba se glasi: Narodna knjiga, r. z. z o. z.

§ 2. Zadruga ima namen: a) ustanavljati in vzdrževati javne knjižnice in javne čitalnice; b) nabavljati knjige in časopise in iste posojevati svojim udom; c) pospeševati sploh izobrazbo svojih udov, zlasti s tem, da 1. snuje naprave in naredbe v povzdigo izobrazbe svojih udov, 2. prireja podučna predavanja, tečaje in razstave ter izdaja primerne knjige, časopise in tiskovine. § 3. Kdor hoče pristopiti k zadrugi, se mora oglasiti pri načelstvu.

§ 5. Vsak član plača takoj ob pristopu od načelstva določeno pristopnino in vsaj en delež. Plačana pristopnina postane nepreklicna last zadruga. (Pristopnina znaša 1 Din.)

§ 7. Delež znaša 5 Din. Zadrugi deleži se vplačajo takoj po podpisu izjave in se ne obrestujejo.

§ 11. Zaveza zadrugnikov je omejena. Vsak zadrugnik jamči za društvene obveze s svojimi zadrugnimi deleži in poleg tega še z nadaljnim zneskom deleža.

§ 17. Javna razglasila se vršijo po enkratnem objavljanju v listu »Naš dom«, ki izhaja v Mariboru.

§ 18. Zadruga opravlja svoja opravila samostojno s sodelovanjem vseh zadrugnikov. Njeni organi so: načelstvo, nadzorstvo in občni zbor.

§ 19. Načelstvo obstoji iz načelnika, njega namestnika in pet odbornikov. Načelstvo voli občni zbor za tri leta. Člani načelstva ne dobijo za svoje poslovanje nikakih tantijem.

§ 28. Nadzorstvo obstoji iz treh članov, katere izvoli občni zbor za eno leto. Izvoliti se sme vsak zadrugnik, če ni član načelstva.

§ 29. Občni zbor. Redni občni zbor se sklicuje enkrat v letu in sicer do 1. maja. Dan, ura, kraj in dnevni red občnega zbora je osem dni prej razglasiti v »Našem domu«.

§ 30. Vsak zadrugnik ima pravico glasovati pri občnem zboru. Vsak član ima toliko glasov, kolikor ima deležev.

Zadruga Narodna knjiga ima svojo pisarno v Mariboru, Aleksandrova cesta 6.

Kapla. Tudi mi se lahko enkrat oglasimo v našem listu, da smo začeli napredovati. Zbudila se ni le narava, prebudila se je tudi Kapla iz dolgega spanja. Na cvetno nedeljo so vprizorili naši šolarčki lepo igrico, nakar so nastopili kar štirje pevski zbori: šolski, ženski, moški in mešan zbor, in so skupno zapeli 17 narodnih in ponarodelih pesmi. Le-

po mirno lahko trdim, da so Kapelčani prav imenitno prestali svoj krst, da so prekosili celo sami sebe. Naša želja je, da bi mogla dati Kapla zboru tudi kak harmonij. Učili so se brez vsakega instrumenta, kar zada pevodji veliko težkoč. Ljudje so napolnili velik, a za njih premajhen razred in razšli so se veselih obrazov, z upanjem, da bodo spet in kmalu slišali naše pevce in pevke. Hvala vam pevci in pevke, le se še potolažite, le pojte nam, da nam preženete skrbi!

Jarenina. (Smrtna kosa.) Ko se je že začela ljuba spomlad, kosi kruta smrtna kosa na-

radi zaslug prednikov. Prepustil ji je celo v uporabo vsa podedovana in z ropom prisvojena posestva na Ogrskem. Iz Dunaja je poslala Helena sina na Češko, kjer se je izobraževal pet let prav pridno. Po končanih naukih je prevzel oskrbovanje razsežnih materinih posestev na Madžarskem. Leta 1696. se je oženil s hčerko hessenskega kneza Karola. Kot bogatin ter mogočnjak je bival in se zabaval deloma na Dunaju, deloma na svojih ogrskih graščinah. Godilo se mu je vsestransko po knežje. Še razna dostojanstva je imel zanj pripravljena avstrijski cesar.

Rakočiju je že bilo prirojeno hrepenenje po čisto samostojnem ter neodvisnem kraljestvu. Za njegov pohlep po osamosvojitvi so zvedeli Francozi, ki so itak natezali Avstriji vajeti s pomočjo puntarskih madžarskih plemičev. Francoski poslanik Villarsa je prejel od svoje vlade naročilo, naj spelje Rakočija, da se bo uprl cesarju. Vstaja bo rodila siguren uspeh. Francoski kralj bo podpiral punt z denarjem ter vojaštvom. Francoski poslanik je prisegel Rakočiju, da bo postal po otresenju avstrijskega jarma veliki knez Erdelije. Lastna častilakomnost in obljube Francozov so bile tolikanj mikavne in zapeljive, da se jim je

udal mladi mogočnjak in pričel pogajanja s Francozi. Nesreča je hotela, da se je našel iz njegove najožje družbe Judež v osebi nekega častnika, ki je ovadil vse spletkarije in pogajanja s Francijo na Dunaj. Meseca maja l. 1701. je poslal cesar na tihoma nad tedaj še prikritega puntarja vojaški oddelek. Ta je presenetil Rakočija na njegovi lastni graščini ter ga je ujel po kratki oblegi. V verigah so gnali cesarski upornika v Dunajsko Novo mesto. Pahnili so ga v isto ječo, v kateri je čakal radi vstaje pred 30 leti na smrtno obsodbo njegov stari oče, grof Zrinjski, ki je bil tudi obglavljen.

Rakoči ni romal sam v zatohle podzemeljske prostore. Z njim so odtirali na odgovor in zatožno klop vso njegovo ožjo okolico. Njegovemu svetovalcu Berčeniju, duši zarote, je uspel pobeg iz ječe na Poljsko.

Poljaki so bili poleg Francozov naklonjeni madžarskemu gibanju po osamosvojitvi. Berčeni je storil na svobodi vse, da otme smrti svojega gospoda. Avstrija je stražila tako pazno ujetega ptiča, da je predsedel v ječi šest mesecev ter čakal v neprestanem strahu, da planejo zdaj in zdaj nanj rablji in ga od-

izbrali iz vrst tašč krasotno kraljico, najmlajšo, najdebelejšo in najbolj vitko taščo. Bog-znaj, če si bo utrl taščin dan pot iz mehikanskega mesta še tudi kam dalje po svetu!

Tarzanovo človeško pleme.

Vsem je znana povest »Tarzan«, v kateri je opisano, kako je zašel otrok med opice, je tamkaj zrasel in živel kot opica. V London se je povrnil zadnje dni znameniti angleški raziskovalec Valter Clifton. Dve leti je prebil z ekspedicijo po Južnem morju. Njegova raziskovanja so bila povsem namenjena velikemu otoku Nova Guineja. Po povratku v London je izjavil raz-

prej. Meseca marca je mirno v Gospodu zatimnila svoje trudne oči, previdena z zakramenti za umirajoče, gospa Ana Nigas, upraviteljica admontskega veleposestva Jareninski dvor, v starosti 74 let. Pogreb blage pokojne se je vršil ob ogromni udeležbi ljudstva. Vodil ga je g. kanonik in dekan Jožef Čížek ob asistenci g. kateheta Šparla iz Maribora in g. kaplana. Ob grobu se je poslovil od blage pokojne g. kanonik Čížek. Marsikatero oko se je orosilo, ko je omenil njene tri lepe čednosti: skromnost, globokovernost in darežljivost. Da, resnično darežljiva je bila blaga pokojna, saj je noben ni prišel brezuspešno česa prositi, naj je že bil tujec ali domačin; dobil je, za kar je prosil. Bila je dobra mati ne samo svoji žalujoči hčeri, temveč tudi veliki njej v oskrbo izročeni družini, hlapcem, deklam in viničarjem. Domači pevski zbor ji je zapel žalostinke doma in pri odprtem grobu. Rajna naj počiva v miru! Preostalim naše sožalje!

Sv. Rupert v Slov. goricah. Kriza nas tako ščiple, da si skoraj ne moremo nabaviti papirja, da bi Vam poročali, kako se nam godi. Končno smo si vendar toliko pritrkali, da si smo nabavili papir in znamke. Imeli smo letos v pustnem času porok skoraj za eno bežanje, kar eno nedeljo 16 oklicev. Čeprav živimo bolj v samotnem kraju, so vendar prišli ženini k nam po neveste. Na nekaterih gostijah je bilo prav fletno. Dal Bog, da bi zakoncem bila sreča in milost božja mila! — Zapustil nas je kaplan Krajnc Jožef, ki je deloval med nami skoraj tri leta v splošno zadovoljnost. Dobili smo mesto njega g. Jožefa Klemenc iz Vranskega; o svojem godu so slovesno sprejeli 260 šolskih otrok v Marijin vrtec. Dobro je, da se že v nežni mladosti vzgaja mladina v pravem krščanskem duhu. Ko doraste, bo menda boljše kot tisti, ki jih žalibog moramo gledati, kako med pridigo in službo božjo stojijo zunaj cerkve. Ima pač svetovna bratovščina jeruzalemskega osla povsod svoje člane. — Imeli smo zadnji čas dva pogreba. Na Jožefovo smo spremljali na žalni poti Terezijo Čuček iz Čermljenšaka. Bila je vrla mati dveh otrok, dobra gospodinja, zelo vesele narave, ljubiteljica petja. Zavratna bolezen rak ji je pretrgal nit življenja. Gospa N. Čeh, bivša gostilničarka iz Gočove, je mo-

rala umreti radi starosti. Blag jima spomin!

Sv. Rupert v Slov. goricah. Na sedmini po pokojni Tereziji Čuček se je za novo bogoslovje v Mariboru nabralo 60 Din.

Sv. Andraž v Haložah. Rajnemu Blažu Emeršiču v spomin! Umrli nam je mož, čigar telo smo izročili materi zemlji dne 25. februarja t. l., čigar duh pa živi med nami. Ta mož je bil tako srečen, da je vsak dan opominjal ljudi, stare in mlade, k molitvi. Bil je mali gorični posestnik in poleg njegove gorice stoji na lepem razglednem griču lepa občinska kapela z majhnim zvonikom in zvonom. In on je imel ključ od kapele, da je lahko vsako jutro jutrajnico, poldan in zdravo Marijo zvonil in tako je opominjal ljudi k molitvi. To službo je že vršil kot šolarček in potem do svoje smrti. Bog ga je nagradil s tem, da je srečno in lahko umrl. V jutro je prejel svete zakramente za umirajoče, potem se oblekel in še hodil ves dan okoli, ponoči pa mirno v Gospodu zaspal v 68. letu svoje starosti. Pred enim letom mu je umrla žena, takrat je rekel: Saj jaz tudi ne bom dolgo. In v resnici samo eno leto in en mesec mu je bilo podaljšano življenje. Bil je katoliški mož, naročnik našega lista skozi 40 let, mnogo let ud Mohorjeve družbe, mnogo let občinski odbornik. Z Bogom, dragi Blaža, tako smo te nazivali, in sveti naj ti večna luč!

Mislinjska dolina. V 50. številki našega lista leta 1933 smo poročali, da smo v župniji Št. Ilj pod Turjakom na prijaznem Šartelovem griču slovesno blagoslovili nad 12 m visoki, veličastni spominski križ v zahvalo Kristusu Gospodu za odrešenje pred 1900 leti. Ta križ še nameravamo oskrbeti z lučicami, da se bo videl ponoči po celi Mislinjski dolini do Slovenjgradca. Sedaj pa poročamo drugi veseli dogodek. Naša Marijina družba, vpisana v glavno družbo v Rimu leta 1905, obtojša že nad 28 let. Leta 1914 je bilo slovesno sprejetih 19 ovenčanih deklet v Marijino varstvo, leta 1924 pa 23 in sedaj na praznik Marijinega oznanjenja dne 25. marca zopet tretje največje število, to je 18 deklet. Če upoštevamo daljavo nekaterih dobrih vernikov iz planin po 2 do 3 ure daleč do farne cerkve, potem druge sodobne razmere, je to za sedanji čas gotovo častno število. Naše zavedne mladenke so hotele, ker je bilo na glavni družbeni praznik

8. decembra preveč ledeno in sneženo, sedaj proslaviti 370letnico, odkar je ravno dne 25. marca na praznik Marijinega oznanjenja v življenje stopila prva Marijina družba v večnem Rimu.

Grize. V pretečenem tednu v pondeljek smo spremljali ob obilni udeležbi vernikov k večnemu počitku pridno mladenko Julijano Raltej. Imela je raka v grlu in je z občudovanja vredno potrpežljivostjo prenašala hudo bolezen. Pogreb je vodil in sv. mašo za njo daroval njen stric, mil. g. prošt v Tinjah na Koroškem Anton Benetek. Imel je tudi ob grobu lep poslovljni nagovor. Počivaj v miru, Julica, in prosí v nebesih s svojo mamico vred za nas zaostale!

Iz medvečke torbe. Radi toplega juga je skopnel sneg, zato so spomladanska dela v polnem teku. Osobito po vinogradih se sliši tu pa tam pepevanje in vriskanje, a ne od veselja, temveč od alkohola, kateri povzročajo največ gorja med vinskimi prijatelji. Nedavno so se fantje stepli baje radi neke ženske. Da, da, vino in ženske! Fantje, bodite vendar pametni! — Radi velikonočnih praznikov so se prebudili iz zimskega spanja in so pridno na delu lisjaki v človeški podobi. Tako so v noči 22. marca neznaní kurji prijatelji obiskali N. Vrečko ter ji odnesli šest kokoši. Isto noč so obiskali čevljarskega mojstra Jožefa Arnuša, stanujočega v Turnžah, in odnesli 4 kokoši. Domneva se, da so to storili isti uzmoviči. Dokler se ti dolgoprstneži ne ujamejo, bodo naše kokoške vedno v strahu pred takimi uzmoviči.

Nova preureditev slov. občin.

Notranji minister je izdal uredbo o pregledu združitve občin in o določitvi končnih sedežev občin v dravski banovini. Izpremembe, izvršene na ozemlju bivše Slovenske Štajerske, Koroške in Prekmurja, so naslednje:

I. Preureditev občin.

1. Srez Celje.

1. Občini Braslovčam se priključi bivša u. o. Gomilsko brez občine Grajske vasi. Dosedanja občina Gomilsko se ukine.

iskovalec časnikarjem, da je odkril v neraziskanem delu Nove Guineje povsem novo človeško pleme, kateremu je dal ime: Tarzanovo pleme. Anglež je prodiral po otoku iz postojanke Granville, spremljan od domačih nosačev. Zadel je v temnih in neprodirnih gozdovih, ki so obdani od gorovja, na povsem novo človeško pleme. Ljudje so prav majhni in temnorjave barve. Vasi teh pritlikavcev obstojajo iz posamznih kolib, ki so zgrajene na zelo visokih palmah. Do teh bivališč je mogoč pristop po 30 m visokih lestvah. V tej višini so izpeljane brvi iz lijan (rastlina) in te spajajo med seboj po-

vedejo na morišče. Konečno je le uspelo Berčeniju, da je zasnoval s pomočjo Rakočijeve žene rešilni načrt.

Kakor že zaupano, se je trudila njegova žena pol leta, predno je podkupila straže, ki so pustile jetnika na prosto. V preobleki navadnega vojaškega prostaka se mu je posrečil v noči pobeg iz mesta. Za mestnim obzidjem je čakal nanj konj. V galopu je oddrvel do Donave in preko ga je odpeljal brodar. Izmuznil se je iz Ogrske na Poljsko, kjer mu je prekrbel francoski poslanik varno zavetje. Tudi po opaženem pobegu so ga obsodili v Dunajskem Novem mestu na smrt, njegova razsežna posestva in celo imetje pa zaplenili.

Pod zaščito Poljske Rakoči nikakor ni miroval. Njegovi podpihivalci so bili noč in dan na delu po domovini. Ko se je prikazal Rakoči l. 1703. z majhnim krdelom konjikov na ogrski meji, je švignil mahoma plamen silne vstaje po celi deželi. Cele trope nezadovoljnežev in bivših Krucev so vrele pod njegovo zastavo. Krucem so se pridružili še Turki. Rakočijeva krdela so se množila in narasla naglo v mogočno armado. S prostovoljci, ki so bili prežeti sovraštva do

Habsburžanov, je udaril Rakoči na cesarjevo armado, jo potolkel, se polastil več trdnjav, katere je spremenil v svoje postojanke in je postal drugi kralj madžarskih Krucev.

Jedva je uspel upor napram Avstriji, je postala Krucem Madžarska pretesna. Rakočijeva roparska vojska se je razlila po doma opravljenem poslu liki narasla reka na vse strani. Kruci so zopet pridivjali na Štajersko. Tudi slovenski kraji med Muro in Dravo so morali vnovič čutiti besnost krščenih in nekrščenih Turčinov, podivjanih Krucev. Blizu 30.000 ogrskih puntarjev in plenaželjnih turških tolovajev je ropalo in požilago po Fürstenfeldu, Borovju, Friedbergu in po Dekanovcih. Ena truma teh divjakov je privihrala med klanjem in požiganjem celo do Dunaja.

Avstrijskemu maršalu Sigbertu grofu Heisterju se je posrečilo, da je naklestil dvakrat pošteno Forgacha, enega od voditeljev krucevskih čet. Grof zmag ni izrabil in tako so ostale brez strašilno učinkovitih posledic. Razkropljene trume so se kmalu ponovno zbrale in ropale še drznejše.

2. Iz občine Sv. Pavla pri Preboldu se izloči bivša u. o. Marija Reka (razen kraja Male Reke) ter se priključi občini Trbovljam.

3. Ime občine Višnje vasi se izpremeni v Vojnik okolico in se vključi v njo tudi sedanja u. o. Šmartno v Rožni dolini.

4. Občina Žalec okolica se ukine in postane bivši občini Petrovče in Gotovlje (brez kraja Frengje) zopet samostojni občini. Gotovljam se priključi k. o. Vrbje.

5. Občini trgu Vranskemu se priključi kraj Tršca iz dosedanje občine Vranskega okolice.

6. Ime občine Vransko okolica se izpremeni v Tabor. Njej se priključi bivša u. o. Grajska vas iz dosedanje občine Gomilskega.

2. Srez Gornjigrad.

1. Ustanovi se nova občina Bočna, ki se ji priključi k. o. Bočna, Radmirje, Šmartno ob Dreti iz bivše občine Bočne in Homec iz bivše občin Kokarje.

2. Iz občine Gornjega grada okolice se izloči k. o. Bočna.

3. Iz občine Ljubnega se izloči k. o. Radmirje.

4. Občini Mozirju okolici se priključi oni del k. o. Prihove iz občine Rečice ob Savinji, ki leži na desnem bregu Savinje.

5. Občini Rečici ob Savinji se priključi k. o. Kokarje, Pusto polje in Pobrežje iz bivše u. o. Kokarje.

6. Občina Zadreta se ukine.

3. Srez Konjice.

1. Iz občine Vitanja se izloči bivša občina Kozjak in priključi občini Mislinju, srez Slovenjgradec.

4. Srez Laško.

1. Občini Laškemu se priključi neposredna okolica, sestojeca iz 180 parcel iz občine Sv. Krištofa in 16 parcel iz občine Marije Gradca v skupni izmeri 45 ha 38 a.

2. Ime občine Sv. Lenarta se izpremeni v: Sv. Lenart nad Laškim.

3. Občini Trbovljam se priključi bivša občina Marija Reka (razen kraja Male Reke) v celjskem srezu in kraj Sv. Planina in vzh. del Sv. Urha iz občine Zagorja v litijskem srezu. Izloči se k. o. Sv. Marko in priključi občini Hrastniku-Dolu.

5. Srez Ljutomer.

1. Ime občine Črešnjevci se izpremeni v: Gornjo Radgono okolico.

6. Srez Maribor desni breg.

1. Ime občine Jelovca-Makol se izpremeni v Makole.

2. Iz občine Polskave se izločijo bivša u. o. Črešnjec, Pretrež in Vrhloga in kraj Pragersko, ki sestavljajo odslej novo občino Pragersko.

7. Srez Maribor levi breg.

1. Občini Jurovskem dolu se priključi del k. o. Varde (hiš. št. 8 do 35) iz u. o. Vičine.

2. Iz občine Pesnice se izloči bivša občina Kaniže in se priključi občini Št. Ilju v Slov. goricah.

3. Ime občine Sv. Kungote v Slov. goricah se izpremeni v Zgornjo Kungoto.

4. Iz občine Št. Ilja v Slov. goricah se izloči bivša u. o. Sladki vrh in se priključi občini Velki.

8. Srez Murska Sobota.

1. Iz občine Martjancev se izloči bivša u. o. Mlajtinci in se priključi u. o. Tešanovcem.

2. Iz občine Murske Sobote okolice se izloči bivša u. o. Gradišče in se priključi u. o. Tišini.

9. Srez Ptuj.

1. Ustanovi se nova občina Sv. Lovrenc na Dravskem polju, kateri se priključi bivša občina Sv. Lovrenc (iz občine Cirkovcev), bivša občina Trnovec-Sela iz bivše občine Pobrežja in bivša občina Zgornja Pristava iz občine Pobrežja.

2. Ime občine Vurberka se izpremeni v: Grajeno.

10. Srez Slovenjgradec.

1. Občini Mislinju se priključi bivša u. o. Kozjak iz občine Vitanja (konjiški srez) in k. o. Završe iz občine Velenja.

2. Iz občine Velenja se izločita tudi bivši u. o. Št. Ilj pri Velenju in Sv. Andraž kot samostojna občina Ložnica pri Velenju.

11. Srez Šmarje pri Jelšah.

1. Iz občine Podčetrtka se izločita bivši u. o. Sedlarjevo in Imeno kot nova občina Sedlarjevo, kateri se priključita tudi bivši u. o.

Lastnič iz občine Sv. Petra pod Svetimi gorami in Buče iz občine Kozjega.

2. Iz upravne občine Šmarja pri Jelšah se izloči kot samostojna občina bivša u. o. Šmarje pri Jelšah trg; ime občine Šmarja pri Jelšah se izpremeni v ime Šmarje pri Jelšah okolica.

II. Imena in sedeži občin.

Notranji minister je z uredbo tudi določil končne sedeže občin, ki so naslednji:

1. Srez Brežice.

1. Artiče, 2. Bizeljsko (Spodnja Sušica), 3. Blanca, 4. Brežice, 5. Dobova, 6. Globoko, 7. Kapele, 8. Pišce, 9. Pleterje (Zdole, 10. Pod-sreda (Poklek-Gorjane), 11. Rajhenburg (začasno Senovo), 12. Sevnica, 13. Sromlje, 14. Videm, 15. Zabukovje, 16. Zakot (Sv. Lenart).

2. Srez Celje.

1. Braslovče, 2. Celje okolica, 3. Dobrna, 4. Dramlje, 5. Griže, 6. Gotovlje, 7. Polzela, 8. Petrovče, 9. Sv. Jurij pri Celju trg, 10. Sv. Jurij pri Celju okolica, 11. Sv. Pavel pri Preboldu, 12. Sv. Peter v Sav. dolini, 13. Škofja vas, 14. Teharje, 15. Tabor (Sv. Jurij), 16. Velika Pirešica, 17. Vojnik trg, 18. Vojnik okolica (Vojnik), 19. Vransko, 20. Žalec.

3. Srez Dravograd.

1. Brezno, 2. Črna, 3. Dravograd, 4. Guštanj, 5. Marenberg, 6. Mežica, 7. Muta, 8. Prevalje, 9. Ribnica na Pohorju, 10. Vuhred, 11. Vuzenica.

4. Srez Gornjigrad.

1. Bočna, 2. Gornjigrad mesto, 3. Gornjigrad okolica, 4. Ljubno, 5. Luče, 6. Mozirje trg, 7. Mozirje okolica, 8. Rečica ob Savinji, 9. Solčava, 10. Šmartno ob Paki

5. Srez Konjice.

1. Konjice trg, 2. Konjice okolica, 3. Loče, 4. Oplotnica, 5. Tepanje, 6. Vitanje, 7. Zreče.

6. Srez Laško.

1. Hrastnik-Dol (Dol), 2. Jurklošter, 3. Laško, 4. Zidanimost (Loka), 5. Marija Gradec (Laško), 6. Sv. Krištof (Laško), 7. Sv. Lenart nad Laškim, 8. Trbovlje.

Dne 12. januarja 1704 so prebrodili Kruci Muro pri Murskem Središču, odkoder so se razpasli po cellem Medžimurju. Glavna četa je naperila svoj pohod na Čakovec ter ga zavzela v naskoku. V Čakovcu Kruci niso samo plenili, nameravali so zagospodovati stalno nad mestom. Lotili so se z vso vneto utrevalnih del. Kmalu se je prelevil Čakovec v krucevski tabor, odkoder bi jih bilo težko prepoditi. V Čakovcu je bil tudi glavni stan tolovaške vojske, ki ni držala rok križem po utaborenju. Iz Čakovca so hodili Kruci ropat na dve strani. Ena četa je plenila neusmiljeno ob Muri in se je upala nad Ljutomer; druga je prihrumela za Dravo nad Središče. Pohoda nad Ljutomer in Središče sta bila zgolj roparskega značaja. Vrnitev z obilnim plenom iz omenjenih krajev v Čakovec je bila za Kruce predaleč in preveč nevarna. Čakovski generalni štab je odredil oporišča na Murskem polju. Kruci so se usidrali na Moti, pri Braneku in v Razkrižju.

Krog pravkar omenjenih naselbin so izkopali zakope, jih utrdili, privlekli vanje topove in vsako od teh manjših taborišč je dobilo svojo lastno ter stalno posadko. Z utrdbam na Moti, pri Braneku in Raz-

križju so postali Kruci gospodarji celega Murskega polja. Svoje tabore so dobro založili s plenom, da bi jih lahko branili ter vztrajali za slučaj nenadnih napadov in oblege.

V taboriščih je živela kmetska sodrga na račun Muropolja kakor bogovi. Kakor hitro so pojedli in popili naropano ter se narajali do dolgega časa, so se pozabavali s ponovnimi plenitvami in z uprizarjanjem nepopisnih grozovitosti po bližnji okolici.

Po utrditvi in takorekoč stalni naselitvi na Murskem polju so napadli prvič Ljutomer 8. februarja 1704. Tržani, ki se niso dosti zmenili za od Krucev do gole kože slečene ter nezavarovane kmete, so imeli od prvega vpada dovolj časa, da so se pripravili na poset. Z združeno močjo so kmalu tudi odpodili roparsko druhal. Drugi dan po prvem napadu je bila nedelja. Kruci so se vrnili pred Ljutomer že ob osmi uri zjutraj v znatno ojačenem številu.

Vsled prve zmage so se čutili Ljutomerčani čisto varne in se nikakor niso nadejali tako naglega ponovnega navala. Kruci so se polastili trga z groznim kričem.

(Dalje sledi.)

samezne kolibe. Vsaka kočica je zase majhna trdnjava, ako odstranijo lestve in brvi, jo je takorekoč nemogoče zavzeti. To baš kar odkrito pleme Južnega morja je na zelo visoki kulturni stopnji.

Vrh najvišje kitajske gore dosežen.

Najvišja kitajska gora se imenuje Minya Gongka in je visoka 7700 m. Na vrh te gore sta stopila kot prva v jeseni 1933 Amerikanka Moore in Burdsall.

Celo družino ukradel.

Godci so večkrat sanjači. Na Poljskem v Kališu je javil godec na policiji, da mu je ukradel sorodnik kovanja, ženo in deco, ki je spala na vozu.

7. Srez Ljutomer.

1. Apače, 2. Cezanjevci (Kamenščak), 3. Gor. Radgona, 4. Gor. Radgona okolica, 5. Križevci, 6. Ljutomer mesto, 7. Ljutomer okolica, 8. Mala Nedelja, 9. Negova, 10. Slatina Radenci, 11. Sv. Jurij ob Ščavnicah, 12. Štrigova, 13. Trbegovci, 14. Veržej.

8. Srez Maribor desni breg.

1. Fram, 2. Hoče (Spodnje Hoče), 3. Limbuš, 4. Makole, 5. Pobrežje, 6. Podvelka, 7. Polskava (Zgornja Polskava), 8. Poljčane (Pekel), 9. Pragersko, 10. Rače, 11. Ruše, 12. Slov. Bistrica mesto, 13. Slov. Bistrica okolica, 14. Studenci, 15. Sv. Lovrenc na Pohorju, 16. Šmartno na Pohorju.

9. Srez Maribor levi breg.

1. Cerkevjak, 2. Duplek (Zgornji Duplek), 3. Jakobski Dol (Zgornji Jakobski Dol), 4. Jurovski Dol (Sv. Jurij v Slov. goricah), 5. Kamnica, 6. Korena, 7. Košaki, 8. Pesnica (Na Ranci), 9. Selnica ob Dravi, 10. Senarska (Sv. Trojica v Slov. goricah), 11. Sv. Križ pri Mariboru, 12. Zgornja Kungota, 13. Sv. Marjeta ob Pesnici, 14. Ščavnica, 15. Št. Ilj, 16. Št. Lenart v Slov. goricah, 17. Velka (Marija Snežna), 18. Voličina (Št. Lenart v Slov. goricah).

10. Srez Murska Sobota.

1. Bodonci, 2. Cankova, 3. Gornja Lendava, 4. Gornja Slaveča, 5. Gornji Petrovci, 6. Križevci, 7. Kupšinci, 8. Mačkovci, 9. Martjanci, 10. Murska Sobota, 11. Murska Sobota okolica, 12. Pertoča, 13. Prosenjakovci, 14. Puconci, 15. Rogaševci, 16. Strukovci, 17. Šalovci, 18. Tešanovci, 19. Tišina.

11. Srez Ptuj.

1. Breg, 2. Cirkovci, 3. Dornava, 4. Drbetinci (Sv. Andraž), 5. Gorišnica, 6. Grajena, 7. Hum (Pušenci), 8. Ivanjkovci, 9. Juršinci, 10. Kog, 11. Koračice, 12. Leskovec, 13. Majšperk, 14. Markovci, 15. Ormož, 16. Osluševci (Podgorci), 17. Pobrežje (Št. Vid), 18. Podlehnik (Stanošina), 19. Ptujška gora, 20. Rogoznica, 21. Slovenjvas (Zlatoličje), 22. Središč, 23. Sv. Barbara v Halozah, 24. Sv. Lovrenc na Dravskem polju, 25. Sv. Miklavž, 26. Sv. Urban, 27. Trnovska vas, 28. Velika Nedelja, 29. Zavrč.

12. Srez Slovenjgradec

1. Loznica pri Velenju, 2. Mislinje (Straža), 3. Pameče, 4. Podgorje, 5. Slovenjgradec, 6. Šmatarno pri Slovenjgradu, 7. Šoštanj mesto, 8. Šoštanj okolica (Družmirje), 9. Topolšica, 10. Velenje.

13. Srez Šmarje pri Jelšah.

1. Kozje, 2. Pilštanj, 3. Planina pri Sevnici, 4. Podčetrtak, 5. Ponikva, 6. Pristava, 7. Rog. Slatina, 8. Rogiška Slatina okolica, 9. Rogatec, 10. Sedlarjevo, 11. Slivnica, 12. Sv. Peter pod Svetimi gorami, 13. Šmarje pri Jelšah trg, 14. Šmarje pri Jelšah okolica, 15. Zetale, 16. Žusem (Loka).

Lukolela na ekvatorju v belgijskem Kongu, 20. XII. 1933.

Potovanje v Afriko.

Anton Kramberger, misijonar.

Konec.

Ko sem opravil ta nadležni posel, sem se podal k oo. redemptoristom, ki imajo v tem mestu veliko misijonsko postajo, prosit prenočišča. Tu me je

pričakovalo pismo našega misijonskega predstojnika, v katerem mi sporoča, da me je odločil za misijonsko postajo Lukolela, kjer naj ustanovim misijonsko obrtno šolo za zamorce. Pravi, da ni tam še ničesar in da bom moral vse od kraja začeti. Hvala Bogu, torej me delo še čaka in ga ne bo trebalo še le iskati. Treba bo sicer pošteno orati ledino, toda dela in truda me ni strah, saj zato sem prišel sem. Kako se mi bo godilo, vam bom, cenjeni čitatelji, že od časa do časa poročal.

Po dobro prespani noči sem šel na postajo iskat takozvani beli vlak, kakor mu tukaj pravijo. Je za afriške razmere precej modern. Res je vse belo pobarvano razen lokomotive, in vozovi so dokaj udobni. Med mestoma Matadi in Leopoldville je namreč reka Kongo neplovna radi zelo nevarnih brzic ali slapov. Do mesta Matadi lahko plovejo tudi največje prekoceanski ladje, ker je reka tu zelo globoka, pravijo da do 150 metrov, kar je verjetno; proti mestu Boma je namreč komaj kakih 900 metrov široka in tudi pri Matadi ni dosti širša. Pri mestu Leopoldville se pa razširi na 20 km, še višje je pa še širša in doseže širokost 50 km pri mestu Coquilhatville (izgovori Kokijatvil, to je Koki-jevo mesto, po nekem belg. kapitanu, ki ga je ustanovil; to mesto leži ravno na ekvatorju).

Točno ob osmih zjutraj je zapiskal naš železni konjiček in šlo je, odkraja zelo počasi, ker se proga vzpenja precej navkreber. Ko smo pa prišli na vrh hribov, okoli 350 m visoko, je še malo zavriskal in odhitel s hitrostjo 70 km na uro naprej proti mestu Leopoldville, kamor je došel ob osmih zvečer. Hribovje, ki se razprostira med mestoma Matadi in Leopoldville, se imenuje kristalno pogorje zavoljo obilnega kristalnega kamna, ki se tu dobiva. Tu je tudi več petrolejskih vrelcev, ki so zelo rentabilni. Podnebje in klimatične razmere v tem pogorju so najugodnejše v celem Kongu. Vročina ni prehuda in ne presega 30 stop. C; ponoči pade na 15—16 stop. Na planoti je veliko nasadov sladkornega trsa, kokosovih palm, poskušajo celo s setvijo pšenice. Prvi poskusi so se obnesli jako ugodno. Tu je tudi precej slonov, ki delajo včasih ogromno škodo po nasadih.

Ko so gradili to železnico, so bile tu razmere tako slabe, da je med gradnjo pomrlo od bolezni in radi napadov od strani zveri toliko delavcev, da pride na vsak prag, ki je pod tračnicami, po 1 mrlič. Preračunite torej: če je proga dolga 390 km in na vsak meter približno dva praga, kolike so morale biti človeške žrtve. Domačini pravijo tej prog, da je krvava železnica in to po vsej pravici. Sedaj so zverjad deloma pobili, deloma je sama izumrla, vsled česar v tem delu razen par slonov in kaake hijene, ki se pritepe iz notranjosti, pravzaprav ni zverine. Pač pa živi v notranjosti še obilno levov, leopardov, hijen, nosorogov, divjih prašičev, bivolov in raznih opic, med katerimi so najnevarnejše gorile, pa tudi šimpanzi niso nič kaj domači.

Mesto Leopoldville (tu rečejo Leo)

je precej razvito in moderno. Ceste so deloma asfaltirane, deloma tlakane z granitnimi kockami (pravzaprav neke vrste kristalni kamen, ki se blišči kakor steklo, če nanj solnce sije). Seveda tudi elektrike ne manjka in plina. Hiše so večinoma visokoprtilične in obdane z najrazličnejšimi nasadi palm ter drugega tropičnega drevja. Tudi vodovoda ne manjka, samo voda ni nič kaj prida; drugače se je ne more piti, če ni filtrirana ali pa prekuhana. V tem mestu je središče kolonijalne uprave ter sedež apostolskega nuncijskega ter raznih zastopnikov evropskih in drugih držav. Tudi čehoslovaški konzul je tu.

Dne 9. decembra sem se zopet vkrcal na ladjo, ki plove po reki Kongo med mestoma Leo in Stanleyville. Te rečne ladje so čisto svojevrstne konstrukcije. Podobne so velikim širokim škatljam kolinske cikorije. V vodi so komaj do brega pol metra. Namesto običajnega ladijskega vijaka jih žene veliko kolo z lopatami, ki je podobno mlinskim kolesom na Dravi in Muri. Kurijo z drvami; ko jih zmanjka, se ladja kratkomalo ustavi in kapitan pošlje črnce, ki jih ima nalašč za to na ladji, da poskrbijo za novo zalogo. Ima pa ta vrsta ladij tudi dobro stran, da se namreč tako salamensko ne zibljejo, kakor pomorske ladje, ki so mi radi tega v zelo slabem spominu. Vožnja po reki je bila zelo zanimiva vsled krasne okolice; tu je svet mestoma hribovit, večinoma pa je ravnina. Razprostira se pragozd, ki nudi zavetje najrazličnejšim vrstam zverine. Popisati je to zelo težko, najlažje bi človek filmal ter vam na platu pokazal lepote, ki se tukaj vidijo. Mogoče bo kedaj kateri izmed cenjenih bralcev sam občudoval te pokrajine, in takrat se bo lahko sam prepričal o tem vsem. Na svetu ni namreč nič nemogočega. Saj tudi jaz prej nisem nikdar mislil, da bom kedaj hodil tod po črni Afriki in občudoval njene krasote. Ko sem včasih bral misijonski list »Odmev iz Afrike«, sem si želel, da bi kdaj gledal to v resnici, kar sem si takrat predstavljal v duhu. No, sedaj sem pa sam tu! Vas pa, ki boste to brali, prosim: spomnite se včasih na kak način svojega rojaka, ki deluje med zamorci kot misijonski brat; saj ljubezen je zelo iznajdljiva; jaz pa vam bom včasih poročal, kako se mi godi in kaj delam. Za sedaj vam morem to sporočiti, da sem se takoj po prihodu v ta kraj (12. decembra 1933, ob 11. uri ponoči, sem izstopil iz ladje, ko je le-ta priplula v pristanišče mesta Lukolela) začel s potrebnimi pripravami za ustanovitev misijonske obrtne šole, v kateri bom učil zamorce, kako se mora oblič držati in žaga in razne druge umetnosti, ki so potrebne v mizarski obrti.

Za tokrat končam. Prav prigrčno še pozdravljam vse čitatele drugega mi »Slovenskega gospodarja«, posebno še znanca in prijatelja po Slovenskih goricah, v Mariboru in v Celju. Marsikatero prijetno uro sem preživel med vami; ohranil vas bom v najlepšem spominu!

Kramberger Anton, Mission Catholic, poste: Lukolela, Kongo Belge, Afrika.

Ameriški denarni knez.

Julija 1763 se je rodil v vasi Waldorf pri Badenu, v bližini nemškega mesta Heidelberg, John Jakob Astor kot tretji sin mesarja, o katerem je bilo znano, da je bil zapravljivec po krčmah in presneto zanikern mesar in družinski oče.

Janezova starejša brata sta zapustila zelo zgodaj očetovo hišo. Jurij, starejši sin, je začel v Londonu trgovino z godali, med tem ko je otvoril drugi sin Henrik mesarjio v Njujorku.

John ali Janez je bil star 17 let, ko se je podal z doma. Znal je celo pisati, čitati ter računati. Najprej je krenil k reki Reni, kjer si je toliko prislužil kot splavar, da je imel dovolj za vožnjo v London. Njegov brat ga je sprejel z odprtimi rokami, a njegov načrt je bila — Amerika. Ostal je pa le tri leta v Londonu, pomagal je bratu v trgovini in je porabil prosti čas za učenje angleščine. Skrbno si je zabeleževal vse, karkoli je čul o Ameriki.

Koncem leta 1783 se je odpravil v Združene države Severne Amerike. Vozil se je z ladjo, ki je imela na krovu zelo mnogo izseljencev iz Nemčije ter Holandske. Na ladji se je seznanil Astor z Nemcem, ki je že bil poprej nekoč v Ameriki, kjer je kupoval od Indijancev kože in jih je dobičkanosno prodajal naprej v Njujork ter v Filadelfijo. Astor si je po tem pripovedovanju ustvaril načrt: Lotil se bo trgovanja s kožuhovino.

Dospevši v Njujork, je delal nekaj časa pri bratu mesarju, celo tudi kot pek. Po prebitju dveh let v Njujorku je otvoril istotam majhno trgovino s kožuhmi, ki se je dobro obnesla. V tem času je poročil Saro Todd, ki mu je prinesla v zakon 300 dolarjev dote in izbornega trgovskega duha kot poznalka kož.

Astor je bil zelo trezen trgovec, ki je hrepenel še naprej po svetu. Za njegov uspeh je bilo odločilno, da je stopil s prodajalci kož naravnost v stike. Leta 1805 je posedal podružnico v Montrealu, torej tam, kamor so vozili lovci kože na trg. S takimi zvezami se je povzdignil in je postal kmalu znan kot najpomembnejši trgovec s kožuhovino v Njujorku. Njegovo premoženje je znašalo tedaj 25.000 dolarjev.

Astor se je vrgel še na drugo trgovino: na kupovanje in prodajo zemljišč. V obsegu današnjega velemesta Njujork je pokupil stavbišča, kojih vrednost se je dvignila v kratkem z naraščanjem mesta za 5- do 15kratno kupno ceno. Poleg tega je posojal denar ameriški vladi. Posojila mu niso donašala samo obresti, ampak so mu pomagala še do znatnega političnega vpliva, katerega je uporabljal, da je še bolj razširil svoje trgovanje s kožuhmi.

Najbolj ceno nakupovališče za kožuhovino je bilo ob severno-zapadni obali ob izlivu reke Columbia, kjer so prodajali Indijanci kože za smešno nizke cene. Od tamkaj je razpečeval J. Astor kožuhe v Kanton ter na Kitajsko, kamor so prevažale njegove ladje blago. Pri vsaki pošiljki je zaslužil čisti

stih 50.000 dolarjev. Iz Kantona so se vračale njegove ladje z rižem, dišavami, s svilo v London. Tamkaj so prodali kitajsko blago, natovorili novega iz Amerike in tako je rasel Astorjev kapital.

Astor je umrl 29. marca 1848. Zapustil je za tedajne čase bajno svoto 20 milijonov dolarjev. Od svojega premoženja je razdelil 2 milijona dolarjev za razne dobrodelne ustanove, ostalo je pripadlo njegovemu edinemu sinu, ki bi naj po očetovi zadnji volji še bolj razpredel ter razširil trgovino s stavbišči v Njujorku.

★

Leteča barka jezuita Lana.

Francesco Lana je bil jezuitski pater in profesor računstva in modroslovja v italijanskem mestu Brescia. Leta 1670 je obelodanil občo pozornost vzbujajoča razmišljanja o možnosti vožnje po zraku. Med drugim je zapisal sledeče: »Duh in podjetnost človeka nista ostala na miru. Človek je raziskoval, kako bi lahko po načinu ptičev letal po zraku. Dolgo časa ni bilo verjetno, da bo sploh mogoče izdelati stroj, ki bi bil lažji nego zrak. Meni je uspelo, da sem preračunal napravo, ki bo lažja nego zrak, bo lahko plavala v zraku, da, nosila bo celo človeka in še drugo težo. Glede takega stroja sem povsem siguren in bom to v kratkem dokazal s poskusi. Ako zamoremo zgotoviti posodo iz stekla ali kakega drugega materiala, ki bi tehtal manj nego v njem se nahajajoči zrak in bi nato ta zrak iz dotične posode lahko izsesali, potem bi bila posoda lažja od zraka. Iz povedanega sledi z lahkoto, kako bi bilo treba zgraditi stroj, ki bi se peljal kakor ladja po zraku. Vzemimo štiri krogle, iz katerih je odstranjen zrak, od katerih bi zamogla vsaka po predhodnem računu dvigniti enega ali dva človeka. Te krogle bi bilo treba zvezati s poprečniki. Nato bi zgradili leseno barko z jamborom in jadrom ter s krmilom. Takole barko bi morali pritrditi na štiri omenjene krogle, iz katerih smo poprej izsesali zrak. Krogle bi seveda morali poprej pritrditi k zemlji, dokler ne bi stopili ljudje v leseno barko, sicer bi se dvignila naprava prehitro. Ko to pišem, se mi dozdeva vse to liki pravljica, kateri se moram smejeti. Na drugi strani pa prepričano trdim, da nisem v zmoti glede zgoraj navedenih dokazov.«

Poslednje vesti.

Novice.

Umestitev novega ljubljanskega stolnega prošta in dekana. Dne 2. aprila je bil umeščen kot stolni prošt ljubljanski g. kanonik in dosedanji stolni dekan Ignacij Nadrah. — Istočasno je bil inštaliran za stolnega dekana g. kanonik dr. Franc Kimovec.

Smrt nemškega kardinala. V Rimu je preminul za veliko noč v visoki starosti 89 let nemški kardinal Franc Ehrle. Pokojni je bil iz družbe Jezusove in je obhajal leta 1931 70-letnico redovnega življenja.

Obešenega so našli v Ljubljani 30letnega točaja Josipa Hajnška.

Utopljenko so potegnili iz Ljubljane. Iz Ljubljane so potegnili dne 2. aprila žensko truplo, ki je bilo že dalje časa v vodi. Domnevajo, da gre v tem slučaju za 21letno služkinjo Marijo Šintler, ki je bila rojena v Ravnah in pristojna v Boštajn, je služila v Ljubljani in je zginila dne 3. marca neznano kam.

Dopisi.

Podružnica Ljutomer Sadjarskega in vrtnarskega društva je imela letos že eno predavanje (kmetijski referent g. Žnidarič) ter dva tečaja v Štrigovi ob velikanski udeležbi, in v Ljutomeru, katerega se je udeležilo v nedeljo blizu 70 prijateljev. Oba tečaja je vodil drevesničar g. Štampar. Pokazal nam je praktično pravilno sajenje, obrezovanje in negovanje dreves. V debato so posegali pridno mladi absolventi raznih kmetijskih šol, kakor gg. Stajnko, Rajh, Krambergar, Fistrovič, Fijan itd. Naša podružnica ima letos že 111 članov. Ker še rabimo tretjo samodelno škropilnico in zatiralna sredstva, priredi na belo nedeljo zvečer ob šestih pri g. Resniku v Ljutomeru nekako obdarovanje članov.

Podružnica Šmarje pri Jelšah Sadjarskega in vrtnarskega društva. Kakor se vidi iz poročil, je podružnica pridno na delu. Prav v tem se vidi, da hoče pomagati vsakemu, kdor se le hoče brigati za povzdigo sadjarstva. Tako je v nedeljo dne 25. marca pokazal predsednik podružnice, da se da sadno drevje poskropiti tudi z navadnimi vinogradniškimi škropilnicami, s katerimi gre delo veliko bolj spretno od rok, kakor s samodelnimi. Ugodno priliko za to nam je nudil gospod dr. Viktor Lorger, zdravnik v Šmarju, ker nam je dal na razpolago v te svrhe svoj sadonosnik. Pogreša pa naša podružnica sadjarskega strokovnjaka, da bi ob takih prireditvah vspodbujal zaspance, da se skoraj prebudijo, je še pač vse preveč zaspano sadjarstvo.

Sv. Lenart nad Laškim. Veselo velikonoč smo obhajali v naši župniji, zlasti na veliko noč popoldne ob petih, ko se je pripeljal k nam novi gospod župnik. Daj Bog, da bi veliko let vabil delavce v božji vinograd, nam mladino učil, nam angelski kruh delil in zadnjo popotnico nosil! Bog Vas blagoslovi!

Štrigova. Pri nas je prav prijetno vreme. V Štrigovi smo praznovali jubilej 1900letnice Kristusove smrti na križu. Tri dni smo praznovali in prosili Odrešenika usmiljenja. Bilo je mnogo duhovščine. Posebno pa moram pohvaliti g. patra iz Varaždina. Ta duhovnik je tako pridigal, da so se tudi možje jokali. Bog mu plačaj za pouk, saj je bil nujno potreben za štrigovske župljane. V nedeljo smo imeli sveto mašo ob 12. uri ponoči (polnočko) in popoldne smo zaključili celo proslavo s slovesno procesijo po Štrigovi. Na koncu vsega smo pa mi križarji predstavljali igro »Sveti Stanislav« v Katoliškem domu v Štrigovi.

Marenberg. V preteklem mesecu je umrla na boleznih možganske mreže 22letna deklica Barbara Knapič. — V gozdu pri Spodnji Dobravi so dne 8. marca našli obešenega 37letnega Feliksa Arzenška, rodom iz Marenberga. Zadnja leta je bil v Avstriji čevljarski pomočnik, nekaj časa je bil sedaj brezposeln in je že prej enkrat si z vrvjo poskusil vzeti življenje. A tedaj so ga rešili. Ker pa še nadalje ni mogel dobiti službe, si je v obupu žalostno končal bedno življenje. — V ubožni hiši je umrl 82letni mizar Pongrac. — V Velike Lašče je prestavljena učiteljica gospa Zora Čerček, soproga bivšega predstojnika na tukaj.

šnji sodnji. — Po veliki noči otvori v hiši g. Alojza Brudermana ml. svojo podružnico čevljarški industrijalec Bata. Čevljarji iz Marenberga in iz Spodnje Vižinge so se pritožili proti njegovi naselitvi. — Sejem, ki je bil iz cvetnega tedna preložen v veliki teden, je bil dobro obiskan. Goveje živine in svinj je bilo na sejmu zelo veliko. Kupčija z govedom je bila slaba; cena je nihala med 3 in 3 in pol Din, prodanega je bilo malo. Kupčija s svinjami je bila zelo dobra. Tudi lončar je veliko prodal.

Sv. Barbara v Slov. goricah. Po dolgi zimi in hudemu mrazu se je začela narava prebujati iz zimskega spanja ter so pričeli zeleneti hribi od toplih solnčnih žarkov. Tudi dopisnik našega starega prijatelja »Slovenskega gospodarja« je prilezel izsta peči ter bo zaupal vse novice naši javnosti. Komascija občin se je tudi pri nas izvršila. Občini Korena se je pridružilo šest drugih občin. Ima pa naša občina prispevati kar za pet šol, občani iz občin Rogoznica, Selce in Čermlenšak bi se radi priključili v Voličino, mi jim tega ne branimo. Občinski proračun je pod streho in bomo plačevali 85 odstotkov doklade. Uprava stane samo 15.000 Din. Naše ceste so vsled hude zime zelo trpele. Občinsko upravo v Dupleku bi prosili, da bi posvetila svojo pozornost cesti Spodnji Duplek proti novi cesti v Koreni, kar je v resnici zelo potrebno. — Naš rojak vlč. g. vojni kurat Ernest Trstenjak pride k sosednemu Sv. Martinu. Ljudje si tega želijo, da bodo se lahko udeležili vsi sv. maše. — Tukaj se je ustanovila Sadjarška podružnica, Kmetijska podružnica pa spi spanje pravičnega. Obeta se nam sadna letina, kar Bog daj! Vlada misli napraviti zakon o kartelih, to bi bilo prav tudi za naše sadjarje, da ne bi imeli razni izvoznikarji več dobička kot kmet producent.

Iz zagrebške torbe. Lepa je velika noč. Tudi v Zagrebu je lepa, posebno če so tako lepi dnevi kot letos in topli, da že vse cvetje tišči v pomladno solnce. Vem, da se tudi gori po domovini pohvalite z lepimi dnevi in zbuja jočo se pomladjo, pa smo tu vendar le naprej, zato pa tudi tu »Kristus preje vstane«. Že ob 4. uri v soboto mu je po nekaterih cerkvah vstajenje! Ja, to vam je zopet nekaj za naše Zagrebčane! Od ene procesije do druge: od usmiljenih k Sv. Mariji, od tu na Kaptol k sv. Kralju, nato k sv. Marku, a za zaključek še k jezuitom. Od štirih do devetih zvečer procesij in molitev preveč celo za najbolj pobožne. Zjutraj pa kar nikjer ni vstajenja. — Nedelja in pondeljek pa kaj drugega. No da, tudi k maši! O veliki noči se na svoje krščansko ime spomnijo vsi, popoldne pa na »špas«. Kam: na Gornji Grad s prenovljeno vzpenjačo. To je namreč sedaj »narodna« dolžnost vsakega Zagrebčana, da preskusi, kako vozi ta vzpenjača sedaj, ko je na električni pogon. Na veliko soboto je vozila prvič z električnim pogonom. Skozi 50 let jo je doslej gonila para. Nekateri hite na Savo, kjer se reže kruh brezposelnim. Tri milijone socialnega davka, ki ga je mesto naložilo za odpomoč brezposelnosti, se uporablja sedaj za regulacijo Save, kjer dela nekaj nad 500 delavcev. Še večji del pa so namenili zgradnji sokolskega stadiona, kjer dela kakih 600 delavcev. Pravijo, da je to zadnja najvažnejša zadeva! — Pa še to, kaj najbolj vznemirja zagrebške glave te dni. To, kdo bo novi škof. Pa se za to tudi v Belgradu močno zanimajo. Doli se je bralo, da bi sveti oče hotel Šariča. Pa pravijo neki gospodje v »Pravdi«, da ne bo niti on niti Srebrnič. Tako pravijo doli, a tu menijo, da bi bil Šarič kar dober metropolit.

Prireditve.

Sv. Lenart v Slov. goricah: Prosv. društvo »Zarja« ponovi na belo nedeljo dne 8. aprila, popoldne po večernicah, znano šaloigro »Beneški trojčki«. Vse prijatelje veselja in prosvetnega dela vljudno vabimo!

Listnica uredništva.

Hrastnik. Dopis o prireditvi došel prepozno in drugič niste poslali predpisane davčne takse. —

MALA OZNANILA

Cenik malim oglašom.

Vsaka beseda v malem oglasu stane Din 1.— (Preklici, Poslano, Izjave pa Din 2.— za besedo.) Davek se zaračunava posebej do velikosti 20 cm² Din 1.—, do velikosti 50 cm² Din 2.50. Kdor inserira tako, da ne pove svojega naslova, ampak mora zbirati uprava lista prijave, doplača še Din 5.—. Mali oglasi se morajo brezizjemno plačati naprej, sicer se ne objavi. Kdor hoče odgovor ali naslov iz malih inseratov, mora priložiti znamk za Din 2.—, sicer se ne odgovarja.

Mlinar, zmožen popravila, srednjih let, se želi premestiti. Polutnik, Jurkloster 180. 368

Posestvo se proda v Spodnjem Velovlaku pri Ptujju, obstoječe iz stanovanjske hiše z dvema stanovanjema, gospodarskega poslopja in 14 oralov posestva (eventualno se odda tudi manj oralov pri hiši). Razven tega se prodajo tudi posamezne parcele, kakor njive, travniki in gozdovi. Pojasnila daje Al. Brenčič, posestnik in trgovec, Ptuj.

Majer s tremi ljudmi se takoj sprejme. Naslov Košaki 39, pošta Maribor. 367

Radio-aparat, štiricevni, na baterijo, v dobrem stanju, se na obroke po ugodni ceni takoj proda. Vpraša in pogleda se: Radio-agentura Ptuj, Panonska ulica 2. 366

Kupim malo rabljeni stoječi gepelj in 16 m gonilnega jermenja. Levč Rafael, Št. Janž, pošta Velenje. 365

Prodam vinograd, tri četrt ure od Celja. Naslov v upravi lista. 364

Zelo poceni na prodaj: 1 lokomobila cca 25 HP. 7 Atm., izborno ohranjena, 1 polnojarmanik, premer 65 cm, komplet, z vozičkom in rezervnimi žagami, 1 stol za brušenje, 2 cirkularni žagi, 3 vozički za plohe s tiro, 1 dvigalo z vrvjo. Ponudbe na Podružnico Ljubljanske kreditne banke v Mariboru. 350

5000 lepih jabolčnih divjakov, eno in dvoletnih, z obsegom 5—8 mm, 2000 hruškovih divjakov z obsegom 5—8 mm, komad 25 par, še za dobiti iz drevesnice Baltazar Podpečan, Sv. Janž, pošta Velenje. 358

Cepljene trte in korenjake prodaja Alojz Grabar, trtnar, pošta Juršinci pri Ptujju. Priložiti treba znamko. 357

Kdor primerja kvaliteto in solidno domače delo, kupuje KARO čevlje 277 Maribor, Gosposka ulica 13.

Prodam bukov gozd, 2 oral, blizu Makol. — Kupim 7 m dolge traverze, lahko že rabljene. Naslov v upravi lista. 361

Prodam motorno kolo znamke Ariel, 250 k., novejša tipe, še dobro ohranjen motor, po jako ugodni ceni. Za nekaj svote vzamem tudi hranilno knjižico. Naslov v upravi tega lista. 360

BOLNE NOGE

Z uporabo novega sredstva, olajšanje v treh minutah

Na tisoče ljudi v Franciji se poslužuje danes novega sredstva, ki naglo in z lahkoto odpravlja vse težave in bolečine nog. Še drevi pomočite noge enostavno v vročo kislikovo kopel Saltrat Rodella. Občutljivost bo minila takoj, ko bo kisik prodril v kožo. V treh minutah popolnoma prenehajo vsa vnetja in otekline. Kurja očesa se omehčajo tako, da jih lahko odstranite popolnoma s koreninami brez bolečin in nevarnosti. Nosili boste lahko lepe čevlje manjše številke ter z lahkoto hodili ves dan, ali pa plesali vso noč. Saltrat Rodell se prodaja z jamstvom po neznatni ceni v vseh lekarnah, drogerijah in parfumerijah.

BREZPLAČNO. Na podlagi posebnega dogovora z izdelovatelji lahko zdaj vsak čitatelj tega lista dobi brezplačno zadostno količino Saltrat Rodella. Pišite še danes. Ne pošiljajte denarja. Naslov: M. Neumann, service 17—A Zagreb, Boškovičeva ulica 44. 354

Sprejme se bolj priletna dekla v kmečko hišo. Čuček Jakob, Osek, Sv. Trojica Sl. gor. 342

Zanesljivo kaljiva semena, garantirane kose, vsakovrstno špecerijsko blago, kuhinjsko posodo, kupite prav ugodno pri Jos. Jagodič, Celje, Glavni trg 14 — Gubčeva ulica 2. 336

Vabilo na XXIV. redni občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Hočah, ki se bo vršil v nedeljo dne 15. aprila 1934, ob pol 9. uri v uradnem prostoru. Dnevni red je: 1. Citanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računskega zaključka za l. 1933. 4. Nadomestna volitev načelstva. 5. Slučajnosti. Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, se vrši pol ure pozneje drugi občni zbor, ki sklepa veljavno ne glede na število navzočih članov. — Načelstvo. 354

Izjava. Spodaj podpisani obžalujem, da sem razžalil družino Rudolf Franc, posestnik na Kamenščaku pri Ljutomeru, na neosnovan način, prosim odpuščenja ter se zahvaljujem, da je odstopila od tožbe. Kamenščak, dne 29. marca 1934. — Pihlar Srečko. 359

Čitateljem v pouk in zabavo.

S čim se preživlja človek?

Ali je sploh mogoče, da bi sestavil statistik jedilni list za človeštvo tako, kakor je n. pr. izražena v številkah svetovna produkcija zlata? Človek ni stroj in že pripadniki enega naroda ali plemena se ne preživljajo na enak način. Tudi to je istina, da posedajo različni narodi različni tek ali apetit. Pri prehrani je treba upoštevati razliko v rasti telesa in podnebne prilike. Okus vzhodnih narodov je našel v rižu ideal prehrane; med tem ko uživa prebivalec srednje Evrope meso, kruh in krompir. Med belokožci je zelo malo takih, ki bi živeli izključno od rastlin; čisto drugače je v tem oziru pri Kitajcih, Japoncih in Indijcih.

Ljudje, ki uživajo samo rastlinsko hrano, so v znatni premoči. Tudi to dejstvo je treba upoštevati, da porabijo mesojedni narodi zelo veliko rastlinske hrane, ker uživanje mesa je le drago. Med rastlinsko prehrano je riž na prvem mestu, ker je stalni gost na jedilnem listu 410 milijonov Kitajcev, 325 milijonov Indijcev, 75 milijonov Japoncev, Turkov, Malajcev in še drugih azijskih narodov. Kar se tiče riža, pa se pri naštetem nismo ozirali, kako važno vlogo igra riž tudi v gospodinjstvu Evropejca ter Amerikanca.

Riž ne daje človeku toliko moči, kakor beljakovine živalskega mesa, in radi tega so rižojedci v stalni nevarnosti preslabe prehrane. Po zatrdilu strokovnjakov bi lahko nadomestil meso soja-fižol, ki je že tisočletja poleg riža glavna prehrana Kitajcev. Na Kitajskem, v pokrajini vsakoletnega pomanjkanja, se preživlja 420 milijonov ljudi izključno z rižem ter soja-fižolom, katerega zmeljejo v moko in si pečejo iz nje kruh. Soja-kruh vsebuje za okus Evropejca preveč oljnatih sestavin.

Če pomislimo, koliko ljudi živi od riža, pa se moramo zopet čuditi, kako je to, da, kar se tiče teže, je na svetu krompirja komaj za eno četrtnino manj nego riža. Izračunali so, da služi za človeško prehrano samo 500 milijonov velikih centov krompirja, ki se uporabijo pretežno po srednji Evropi ter na Ruskem. Več nego polovica krompirjeve produkcije odpade kot prehrana za živino, mnogo krompirja porabijo za izdelovanje špirta in krompirjeve moke.

Od pšenice se uporabi letno 1 milijarda velikih centov in ravno toliko je tudi poraba rži, ječmena in ovsa, ki služi živalski prehrani. Koruza je važno prehranjevalno sredstvo v vročih pokrajinah. Koruze se pridelata skoraj toliko kakor pšenice.

Izključno prehrano nekaterih narodov tvorijo banane in proso. Nadalje porabi človeštvo na leto 7 milijonov velikih centov olivnega olja.

Znano je tudi, da ujamejo ob evropski morski obali na leto 10 milijard slanikov. Ribji plen na celem svetu pa znaša na leto 200 milijonov velikih centov.

Zelo važno vlogo pri prehrani igra kravje mleko, katerega rabi človek na leto 4 milijarde velikih centov.

Preveč zahtevano.

Sosed: »Danes je vaš pes zopet celo noč tulil, a vi seve tega ne slišite, ker se vedno potepljete po krčmah.«

»Že prav, mislite, da bom vstajal radi ščeneta doma?«

Nekoliko preveč.

Lekarnar: »Tukajle so vaši praški za spanje, gospa Devetak, zadostovali bodo za šest tednov.«

»Prav lepa hvala, gospod apotekar, a tako dolgo ne maram spati.«

Razlika.

»Mi li lahko poveste razliko med revmatizmom in gihtom?«

»Položite palec v stiskalnico in privijajte vijak tako dolgo, da ne boste mogli več zdržati, potem boste znali, kako boli revmatizem! Zasučite še enkrat vijak, in dobili boste pravo predstavo o gihtu.«

V zagati.

Mestni otrok materi: »Mama, kako pravijo temle živalim?«

Mati: »Svinje, otrok moj.«

Otrok: »Kako jih nazivajo, če so čedno umite?«

Zvečer in zjutraj.

Teta: »Ali moliš, Tonček, večerno molitev?«

»Da, teta, vsak večer molim: Ljubi Bog, varuj me vsega hudega.«

»In zjutraj?«

»Zjutraj pač ne, po dnevu že pazim sam nase.«

Prva letalka.

L. 1806 se je vrnil iz Berlina v svoje rojstno mesto Braunschweig študent kemije Janez Karl Gottfried Reichard, sin ravnatelja tvornice za izdelovanje porcelana. Po vrnitvi v domovino ni govoril mladi Reichard o ničesar drugem, nego o dvigu profesorja Bourgeta v zrak v Berlinu, katerega je videl na lastne oči in ga je hotel tudi posnemati. Mladi Reichard je poročil v svojem rojstnem mestu 18letno Ivano Schmidt, hčerko knežjega točaja. Mladi par se je preselil kmalu po poroki iz Braunschweiga v Berlin, kjer je silil mladi mož z balonom v zrak. L. 1810 je zbral Reichard toliko denarja, da si je kupil balon in ga je dal tudi napolniti z dvigalnim plinom. Pri prvem dvigu je nabral od občinstva toliko vstopnine, da je tudi njegova žena izprevidela, da so dvigalni poskusi z balonom bolj dobičkanosni, nego kako drugo opravilo.

Dne 16. aprila 1811 se je upala mlada gospa Reichard sama v balonu v višino. Dvig se je posrečil omenjenega dne ob tretji uri popoldne iz vrta kraljeve živinozdravniške šole v Berlinu. Vstopnina je znašala 4 groše na osebo.

Časopisna poročila o dvigu prve letalke so še shranjena in beležijo, da se je prikazala gospa Reichard pred odletom od zemlje prav veselo in brez najmanjšega strahu. Stopila je v gondolo, se priklonila številnim gledalcem, med katerimi so bili tudi člani kraljeve rodbine. Balon se je dvigal skraja z letalko počasi, nato pa naglo proti jugu v višino. V dveh minutah je zginila gospa pri oblačnem vremenu pogledu gledalcev. Drugo popoldne po dvigu so šele zvedeli Berlinčani, da je gospa Reichard srečno pristala na zemljo 3 milje proč od vzletališča pri Trebbinu in jo je tamkaj sprejel svetnik Hacke.

Drugi dvig je tvegala gospa Reichard že meseca maja 1811 in sicer celo ob nevihti z nalivom. Tretji dvig bi bila skoro plačala z življenjem. Iz mest Dresden je hotela svojo letalno umetnost pokazati Saksoncem. V višini — kako visoko, ni znano — se je balon razpočil in letalka je priletela v grmovje v bližini kraja Saupsdorf, ne da bi se bila posebno hudo poškodovala.

Kljub opisani nesreči, ki bi bila tedaj oplašila marsikaterega novodobnega letalca, se je drznila gospa Reichard nekaj let za tem v Berlinu 8000 čevljev visoko. Avgusta 1816 se je lotila vožnje v balonu iz Hamburga in bi jo bil tedaj vihar skoraj pognal v morje.

Pogumna letalka je še pozneje ponovila balonske dvige v Braunschweigu, Aachenu, Bruslju, v morskem kopaljšču Doberan, v Bremenu, v Pragi in na Dunaju. Njen zadnji polet je bil v Monakovem 1. oktobra 1820.

Zakaj je naenkrat prenehala z balonskim dviganjem, je neznano.

Treba še pibiti, da je imela gospa Reichard 7 otrok in je bila izborna gospodinja in dobra mati. Mož je odprl pozneje v Dresdenu dobroidočo trgovino s kemikalijami in se je dvignil v balonu zadnjič 9. oktobra 1835. Umrl je leta 1844 kot precej premožen.

Prva letalka gospa Reichard je preminula meseca februarja 1848 na posledicah kapi, ki jo je zadela ob bolniški postelji njenih dveh vnukov.

En hektar bukovega gozda

izhlapi v enem poletnem dnevu 30.000 litrov vode.

Najznamenitejša nemška pesnika

Goethe in Schiller sta si pisala od leta 1794 do leta 1805 več nego tisoč pisem.

Nemčija poseda

46.000 oljnatih tankov (shramb za bencin) s 55.000 črpalkami.

Najhitrejši vlak na svetu

prevozi 124 km dolgo razdaljo od Londona do Svindona v Wiltshire v 56 minutah in 47 sekundah.

Zahtevajte povsod

»Slovenskega gospodarja«!

Znižujemo ceno malim oglasom!

Da se lahko vsakdo posluži malih oglasov »Slov. gospodarja«, smo ceno istim znižali!

Iščete službo?

Teško jo boste našli osebno, obiščite v enem tednu 30.000 družin, 100.000 čitateljev »Slov. gospodarja«, vmes bo gotovo tisti, ki vas potrebuje.

Želite kaj prodati?

Stopite pred 100.000 kupcev, tedenskih čitateljev »Slov. gospodarja«, med temi je kupec!

Želite kaj kupiti?

Z malim oglasom »Slov. gospodarja« boste našli onega, ki prodaja, kar hočete vi kupiti.

Iz vsake zadrege

vam pomaga mali oglas »Slov. gospodarja«. Navadite se — da boste znali potom malih oglasov v »Slov. gospodarju« stopati v stik s celotno Slovenijo!

Znižane cene malim oglasom

namesto po Din 1.50, računamo v bodoče le Din 1.— za besedo, Davek 1 Din za oglas posebej. Kdor hoče šifro (to se pravi, da ne objavi svojega naslova, ampak hoče ponudbo na upravo lista), doplača še Din 5.0.

Vsak delavnik

od 8. do 12. in od 2. do 6. ure, se sprejemajo oglasi ustmeno in pismeno na upravi

„SLOVENSKI GOSPODAR“
Maribor, Koroška cesta 5.

Vabilo na 57. redni občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Ormožu, r. z. z n. z., ki se vrši dne 14. aprila 1934, v pisarni hranilnice in posojilnice ob 1. uri popoldan s sledečim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za leto 1933. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Volitev načelstva in nadzorstva. 6. Slučajnosti. V slučaju, da bi občni zbor ob določeni uri ne bil sklepčen, se vrši drug občni zbor v smislu združnih pravil pol ure pozneje z istim sporedom pri vsakem številu navzočih članov. — Načelstvo. 355

Kaj premišlujete?

Ne vem, kje naj si kupim blago za novo obleko. — Tu ni nič premišljevat, temveč pišite še danes Trgovskemu domu Sternecki po vzorce, ker tam je ogromna izbira v suknu, kamgarnu, ševjotu, in drugem blagu za moške obleke. Vse blago je dobre kakovosti in cene so zelo nizke. 113

TRGOVSKI · DOM
Sternecki
TOVARNA · PERILA · IN · OBLEK

Celje št. 24.

izdeluje na željo obleke in drugo konfekcijo po meri v par dnevih.
Cenik in vzorci zastoj. 113

Ali se želite gihta in protina temeljito rešiti?

349

Trganje in bodenje v udih in sklepkih, otekli udi, skrivljene roke in noge, trganje in bodenje v raznih delih telesa, celo slabost oči so večkrat posledice revmatizma in kostobolja, ki se mora odstraniti, ker drugače bolezen vedno bolj napreduje.

Nudim Vam

zdravilno, sečno kislino razkrajajočo, izmenjavno snovi in izločevanje pospešujočo

domačo zdravilno pijačo

ki je na umeten način točno po naravi napravljena po blagoslova polnem zdravilnem vreču, ki ga je dobra mati narava podarila bolanemu človeštvu.

Pišite mi takoj in Vi dobite popolnoma brezplačno eno podučljivo razpravo.

Poštno-nabiralno mesto:

AUGUST MÄRZKE, Berlin-Teltow, Hermann Göring-Allee 7-8. Abf. 288.

Kupujte pri naših inserentih!

Denar naložite najboljši in najvarnejši pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru

Gosposka ulica

r. z. z n. z.

Ulica 10. oktobra

Najugodnejše obresti za vloge in posojila. Stanje hranilnih vlog nad 62.000.000 dinarjev.

Za varnost hranilnih vlog jamči nad 3.000 članov, večinoma trdnih kmetov in posestnikov, z vsem svojim premičnim in nepremičnim premoženjem kar znaša v vrednosti več sto milijonov dinarjev. 1

Denar lahko vlagate po položnici. Pišite po nje!

Lepe obleke

za otroke:
od Din 60.— naprej
za moške:
od Din 140.— do 790.—

klobuki

za moške Din 39.—,
48.— itd. 144

Velika izbira čevljev,
perila itd. itd. pri
Jakob Lah
Maribor, Gl. trg 2

Če nameravate postaviti ali preurediti turbi-
no, mlin, žago, sušilnico itd., če potrebujete
načrte Vaše naprave, ali želite kupiti ter
prodati stroje, Vam to izvrši najcenejše:
**Strojnotehnična pisarna inž. Borstnar, Lju-
bljana, Zg. Šiška 210. 351**

Večja tovarna upognjenega pohištva
išče 353

za takoj
upeljanega in verziranega
potnika

za prodajo stolov v dravski banovini.
Ponudbe poslati na upravo lista pod
»Stolarna«.

Mlin na veter ali vodo prodaja F. Bela, Se-
narska. 348

Kolesa, gramofone, otroške vozičke, šivalne
stroje Vam najbolje popravi mehanik Gu-
stinčič, Maribor, Tattenbachova 14. 281

Naznanjam cenj. občinstvu, da sem spopolnil

zalogo krsti

(mrtvaških rakev) ter se dobijo vse vrste istih
kakor tudi vse potrebščine po znižani ceni pri

Alojzij Munda

mizarstvo v Mariboru

nasproti Magdalenske cerkve, Taborska 2. 1

„FITONIN“

Mnogi zdravniki ga
priporočajo kot prvo
pomoč pri vseh nesre-
čah, poškodbah in ope-
klinah, ter

za zdravljenje vseh
vrst ran, krast, lišajev,
turov in ostalih kožnih
bolezni.

»Fitonin« preprečava
infekcijo, ustavlja kr-
valjenje, ne dopušča,
da bi se rana gnojila,
ampak jo hitro zaceli.
Stekl. 20 Din v lekar-
nah. Po poštnem po-
vzetju 2 stekl. 50 Din.

Poučno knjižico šte. 18 pošlje brez-
plačno »Fiton« dr. z o. z. Zagreb I-78.
323 Reg. pod Sp. br. 1281 od 28. VII. 1933.

Želite kaj prodati?

Imamo tedensko gotovo 100.000 čit-
ateljev, med temi je Vaš kupec!
Pošljite mali oglas, da ga najdete!

Zopet volitve!

Kam gremo po spomladansko blago?
Odločitev je lahka!

Vsi v veletrgovino z manufakturnim blagom

Franc Dobovičnik, Celje,
Gosposka ulica 15. 157

fam se prodaja vedno po najugodnejših cenah
fabriško platno ena širina že od Din 4.50 nap.
fabriško platno dvoj. šir. že od Din 13.— nap.
belo platno ena širina že od Din 6.— nap.
oksford za delav. srajce že od Din 6.— nap.
svileni robci že od Din 20.— nap.
oksford srajce za delavce že od Din 20.— nap.
bele srajce z bel. svil. efekt. prs. Din 24.— nap.
moške gate iz molinosa že od Din 12.— nap.
sukno v raznih vzorcih 140 cm šir.
že od Din 28.— nap.

Posebno velika izbira blaga za birmance!

Zakaj je ravno pri tvrdki Dobovičnik, Celje,
tako poceni?

Ker se zadovolji z najmanjšim zaslužkom.

Ker nima velikih režijskih stroškov.

Ker se trgovina nahaja v lastni hiši in ne pla-
čuje najemnine.

Ker je trgovina v stranski Gosposki ulici, mo-
ra ceneje prodajati, da z nizko ceno stran-
ko privabi!

Ker ima lastno tovarno za odeje »Koutre«.

Ker ima lastno tovarno za izdelovanje perila.

Ker ima velik promet in vsled tega vedno
sveže blago.

Nizke cene! — Prosti ogled vseh zalog! —
Vljudna postrežba! — Vam jamči za dober
nakup veletrgovina

Franc Dobovičnik, Celje

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Centrala: Maribor

v lastni novi palači na oglu
Gosposke-Slovenske ulice.

Podružnica: Celje

nasproti pošte, prej Južnošta-
jerska hranilnica.

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj
varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim svojim
premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno.

588

V S A K PREVDAREN SLOVENSKI GOSPODAR

Z A V A R U J E

SEBE, SVOJCE IN SVOJE IMETJE **LE PRI**

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI v LJUBLJANI 167

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posojilnice.

GL. ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!